

DARBININKAS

Vol. LXXXIV, Nr. 22
Gegužė - May 28, 1999 Penktadienis-Friday

PERIODICALS
Postage paid at Brooklyn, N.Y.

341 Highland Blvd.
Brooklyn, N.Y. 11207

Kaina
\$ 1.00

LIETUVOJE
ir apie
LIETUVĄ

- Dėl vėluojančių pirmojo Ignalinos atominės elektrinės energetinio bloko licencijavimo darbų ir remontojamo antrojo elektrinės energetinio bloko gegužės 21 d. 37 paroms sustabdyta Ignalinos AE. Tai pirmas kartas, kai elektrinė stabdoma ilgesniam laikui nuo 1994 metų, kai ji buvo sustabdyta kelioms dienoms po grasinimo ją sprogdinti.

- Jau antrą kartą šiais metais nutūkusi žaliavos tiekimo stabdoma "Mažeikių naftos" įmonė. Sausio-vasario mėnesiais 16 dienų sustabdyta "Mažeikių nafta" patyrė beveik 20 mln. litų nuostolių. Pirmą kartą naftos tiekimas buvo nutrauktas dėl to, kad nebuvo ilgalaikių sutarčių, o šį kartą manoma, kad tokiu žingsniu Rusija nori pademonstruoti savo poziciją ir Lietuvos ketinimą naftos kompleksą parduoti JAV kompanijai "Williams". "Mažeikių nafta" buvo pradėta stabdyti gegužės 21 d. rytą ir buvo visiškai sustabdyta gegužės 25 d. vakare. Prastovos metu bus atliekamas remontas. Taip siekiama sumažinti finansinius nuostolius.

- Lietuvoje akredituotas pirmasis Bulgarijos ambasadorius. "Mano atstovaujamos šalies Prezidentas ir Vyriausybė nuoširdžiai trokšta plėtoti dvišalius ryšius su Lietuva", sakė 47 metų ambasadorius Aleksandr Jordanov, gegužės 21 d. savo skiriamuosius raštus įteikdamas Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui. Diplomato žodžiais, "yra daug neišnaudotų galimybių, ypač susijusių su prekybos ryšiais, investicijų skatinimu ir turizmu".

- Lietuvoje akredituotas naujas Vengrijos ambasadorius Jozsef Vig. Skiriamuosius raštus gegužės 21 d. Lietuvos Prezidentui Valdui Adamkui įteikęs 45 metų diplomatas šiame poste pakeitė kadenciją baigusį ambasadorių Gyorgy Krausz. Kaip ir jo pirmtakas, naujasis ambasadorius reziduoja Helsinkyje.

- Lietuvos advokatų tarybos pirmininku trejų metų kadencijai išrinktas žinomas advokatas Kazimieras Motieka. Šalies advokatai neturėjo nuolatinio lyderio nuo praėjusių metų lapkričio 20-osios, kai baigėsi du dešimtmečių tarybų vadovavusio pirmininko Kęstučio Lipeikos įgaliojimų terminas. 69 metų teisininkas ir politikas K. Motieka advokato praktikai yra atidavęs 39 metus.

- Kaip ir buvo tikėtasi, gegužės 21 d., vos tik atidarius Taiskomosios dailės muziejų, kur eksponuojama Jano Mateikos batalinė drobė "Žalgirio mūšis", parodos rengėjai sulaukė penkiadešimt tūkstančio lankytojų. Tokia laimė nusišypsojo Druskininkų trečiosios vidurinės mokyklos buities darbų mokytojai Rytai Bolienei. Mokytoja į tarptautinę parodą "Žalgirio mūšis" atlydėjo savo auklėtinius. 50 000-ąją lankytoją R. Boliene pasveikino Lietuvos dailės muziejaus direktorius Romualdas Budrys ir įteikė parodos organizatorių įsteigtą prizą - įreminimą "Žalgirio mūšio" reprodukciją, dovanojo parodos leidinių. Pa-

IGNALINOS ATOMINĖJE ELEKTRINĖJE RASTA GRANATA

Gegužės 19 d. Ignalinos atominėje elektrinėje buvo rasta granata. Ją apie 10 val. turbinų bloko vyrų tualete aptiko valytoja. Pastebėjusi, kad iš tualeteto kriauklės sunkiai išbėga vanduo, moteris rado granatą.

Visagino policija tiria, kaip sprogmuo galėjo atsidurti atominės elektrinės teritorijoje. Granata išsiųsta Vidaus reikalų ministerijos ekspertams. Manoma, kad granata nekėlė grėsmės įgajinės saugumui. Ji buvo be

sprogdiklio, viduje matyti smėlis. Visagino policijos kriminalistų manymu, tai gali būti senos rusiškos granatos F-1 surūdijęs korpusas be sprogmėnų.

Lietuvos Rytas

NAUJOJO IZRAELIO PREMJERO ŠAKNYS - LIETUVOJE

Išrinktasis Izraelio premjeras Ehud Barak šią hebrajišką pavardę pasirinko, tarnaudamas Izraelio armijoje, tačiau užaugo, turėdamas Brogo pavardę, kaip ir jo tėvas Yisrael, išėjęs iš Lietuvos.

Y. Brog išvyko į Izraelį iš Lietuvos ketvirtajame dešimtmetyje su grupe socialistinėmis

idėjomis susižavėjusių jaunujų sionistų ir drauge su žmona Esther buvo vienas kibucio, kuriame gimė ir būsimasis premjeras, kūrėjų. Premjero motina Esther į Izraelį atvyko iš Lenkijos. Pasak agentūros AP, E. Barako senelis buvo rabinas Lietuvoje.

Brogai nepaliko ryškesnio

Omnitel Laikas

LENKIJA ATGAVO ANTROJO PASAULINIO KARO ARCHYVUS

Kalifornijos Stanfordo universiteto Hoover instituto stebėtojų tarybos pirmininkas Herbert Hoover gegužės 18 d. III Lenkijos užsienio reikalų ministrui Bronisławui Geremekui iškilmingai perdavė 1,5 milijono mikrofilmų su Lenkijos dokumentais, susijusiais su tarpukario Lenkija ir Antruoju

pasauliniu karu.

Kaip BNS korespondentui sakė Lenkijos Mokslų akademijos Politinių studijų instituto direktoriaus pavaduotojas profesorius Andrzej Paczkowski, "dokumentai lenkų mokslininkams buvo prieinami ir anksčiau, tačiau jie buvo toli".

Omnitel Laikas

LIETUVOS BIUDŽETAS NEGAUNA PLANUOTŲ PAJAMŲ

Per keturis šių metų mėnesius valstybės biudžetas gavo 1,923 mlrd. litų pajamų - 12,9 proc. mažiau nei planuota. "Tai, jog gauta mažiau pajamų, susiję su Rusijos krizės įtaka šalies ekonomikai", gegužės 18 d. sakė laikinasis finansų ministras Algirdas Šemeta. Jis pranešė, kad sausio-balandžio mėnesiais surinkta 26,7 proc. planuojamų metų pajamų (pernai - 30,7 proc.). Palyginti su 1998 metų tuo pačiu laikotarpiu, šiemet iplaukų gauta 102 mln. litų mažiau.

Į savivaldybių biudžetus per keturis mėnesius iplaukė 896,3 mln. litų - 15,1 proc. mažiau nei planuota, tačiau 75,3 mln. litų (9,2 proc.) daugiau nei pernai tuo pat metu. Vien balandžio mėnesį į valstybės biudžetą iplaukė 516,5 mln. litų pajamų - 96 mln. litų (15,7 proc.) mažiau nei numatyta. Į savivaldybių biudžetus per mėnesį gauta 264,7 mln. kitų iplaukų - 0,2 proc. daugiau nei planuota. Savivaldybių biudžetų pajamų planas šiemet įvykdytas pirmą kartą. Pasak finansų ministro, tai susiję su geresniu mokesčių administravimu.

Balandžio mėnesį 22,3 proc. daugiau nei planuota surinkta juridinių asmenų pelno mokesčio, beveik įvykdytas akcizų planas - jo negauta tik 2 mln. litų (1,9 proc.). Blogiausiai balandį buvo renkamas pridėtinės vertės mokestis - gauta tik 80,8 proc. planuotų iplaukų. Pa-

kankamai sėkmingai šiemet renkami šalies vidaus mokesčiai. Valstybinė mokesčių inspekcija pajamų planą viršijo 0,6 proc. (6,6 mln. litų), tačiau muitinėse surenkamų importo mokesčių šiemet gauta 28,3 proc. (301,4 mln. litų) mažiau.

"Tai tiesioginė Rusijos krizės pasekmė", tvirtino A. Šemeta.

Pasak laikinojo finansų ministro, antrojo ketvirčio valstybės biudžeto pajamų planas iki gegužės 17 dienos įvykdytas 44,4 proc. (pernai - 45,9 proc.). Gegužės mėnesį per darbo dieną gaunama apie 30 mln. litų iplaukų, o norint įvykdyti šių metų biudžeto planą, pakaktų ir 28 mln. litų.

Vis dėlto A. Šemeta pripažino, kad kompensuoti sausio ir vasario mėnesių atsilikimą bus sunku, todėl, jo nuomone, Vyriausybės teks įvertinti ir galbūt keisti 1999 metų biudžeto pajamų planą. Tačiau Seimo Biudžeto ir finansų komiteto pirmininkė Elvyra Kunėvičienė gegužės 18 d. teigė nesutiksianti, kad būtų mažinamos šių metų biudžeto pajamos ir išlaidos.

Omnitel Laikas

Buvęs Lenkijos prezidentas Lech Wałęsa ketina vėl varžytis dėl prezidento posto per kitais metais įvyksiančius rinkimus. Spaudos konferencijoje Lodžės mieste Wałęsa - buvęs Solidarumo judėjimo vadovas - sakė, kad jis yra labiausiai tinkamas dešiniųjų jėgų

JAV DEPORTAVO K. ČIURINSKĄ

JAV teisingumo institucijos deportavo lietuvių išeivį Kazį Čiurinską, kurį apkaltino buvus nacių parankiniu ir dalyvavus tūkstančių žmonių žudynėse Antrojo pasaulinio karo metais. Gegužės 19 d. 80-metis K. Čiurinskas iš Chicago oro uosto išskrido į Lietuvą. Sugrįžusiam į tėvynę K. Čiurinskui artimiausiu metu negresia baudžiamoji byla, nes Lietuvos teisingumo institucijos neturi pakankamai duomenų apie galimus jo nusikaltimus. "Tačiau tai nereiškia, kad bylos jam neišsėkime niekada", - sako Generalinės prokuratūros Specialiųjų tyrimų skyriaus vyriausiasis prokuroras Rimvydas Valentukevičius, neatmetantis galimybės, kad dar atsirastų K. Čiurinsko veiksmus prisimenančių liudininkų. JAV Specialiųjų tyrimų skyriaus vadovo Eli Rosenbaumo teigimu, "K. Čiurinskas dalyvavo žvėriškose nacių kontroliuojamo II savisaugos bataliono akcijose. 1997 metais federalinis Chicago apygardos teismas atėmė iš K. Čiurinsko JAV pilietybę. Teismas nusprendė, kad K. Čiurinskas prisidėjo prie civilių asmenų naikavimo tuo metu, kai tarnavo Antano Impulevičiaus vadovaujame II batalione ("Schut-zmannschaft Bataillon"). Teismo duomenimis, šis batalionas nužudė tūkstančius žydų, įtariamų komunistų partijos aktyvistų bei jų šeimų narių, taip pat daug sovietų karo belaisvių Lietuvos ir Baltarusijos teritorijose. Netrukus JAV Teisingumo departamentas ketina deportuoti į Lietuvą dar vieną karo nusikaltimais įtariamą lietuvių - Vincą Valkavicką. Generalinės prokuratūros duomenimis, JAV ir Kanadoje šiuo metu gyvena apie keturiasdešimt išeivių iš Lietuvos, kuriems gresia panaši procedūra.

ELTA

JAV PREZIDENTO LAIŠKAS LIETUVOS PREZIDENTUI

Gegužės 20 d. Prezidentui Valdui Adamkui atsiųstame laiške Jungtinių Amerikos Valstijų Prezidentas Bill Clinton dėkoja už dalyvavimą balandžio pabaigoje Washingtone surengtame NATO viršūnių susitikime ir Euroatlantinės partnerystės tarybos posėdyje. Laiške reiškiamas viltis, kad Washingtone pasiekti susitarimai padės "gilinti partnerystės ryšius tarp abiejų valstybių ir leis išlaikyti stabilią ir saugią euroatlantinę bendriją". "Turime būti partneriai ir draugai, nes tik bendradarbiavimas ir dialogas atitinka mūsų abiejų valstybių bendrus siekius", - rašoma laiške. Balandžio 23-25 dienomis Washingtone vyksiančiame NATO viršūnių susitikime, skirtame aljanso 50-mečiui, be kita ko, buvo nuspręsta priimti vadinamąjį "Narystės veiksmų planą", kuris padės valstybėms - kandidatėms į NATO, tarp jų ir Lietuvai, pasiekti narystės kriterijus atitinkančius

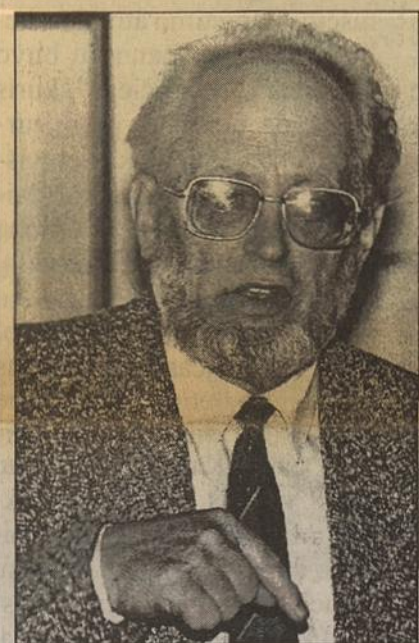

Lietuvos Prezidentas Valdas Adamkus R. Šuikos nuotr.

standartus. Be to, Lietuva kartu su Latvija ir Estija oficialiai įvardytos galimomis NATO narėmis.

ELTA

RUSIJA NUTRAUKĖ NAFTOS TIEKIMĄ

Vincas Babilius

"Mažeikių naftai" sustabdytas žaliavos tiekimas iš Rusijos. Kaip Eltai sakė laikinai einantis ūkio ministro pareigas Vincas Babilius, iš 600 tūkstančių tonų

naftos, nupirkto šį mėnesį, gauta apie trečdalią kiekio. Už visą gegužės mėnesiui numatytą naftos limitą ir net jo transportavimą Lietuvos pusė jau yra sumokėjusi. Kelias dienas sutartis buvo nevykdoma, o gegužės 19 d. Rusijos kuro ir energetikos ministerijos pirmasis viceministras V. Kalužnyj oficialia teleograma išakė valstybinei kompanijai "Transneft" nevykdyti ūkinių įsipareigojimų. "Naftos, kuri pagal sutartį priklauso Mažeikiams, naftos, už kurią Rusijos tiekėjui "Transneft" sumokėta, tiekimas nutrauktas oficialiu Rusijos kuro ir energetikos ministerijos sprendimu", - sakė V. Babilius. Jis neatmetė galimybės, kad tokius sprendimus galėjo įtakoti Rusijos kompanijos, kurioms nepatinka "Williams" atėjimas į Lietuvos naftos kompleksą.

ELTA

MIRĖ DR. DOMAS KRIVICKAS

Gegužės 17 d. Washingtono priemiestyje mirė dr. Domas Krivickas. Šermenys-atsisveikinimas su a. a. velioniu įvyko trečiadienį, gegužės 19 d., 6-9 val. vakaro. Laidotuvės įvyko gegužės 20 d.

Dr. Krivickas buvo žymus mūsų tarptautinės teisės mokslininkas ir Lietuvos nepriklausomybės reikalų puoselėtojas. Gimęs 1905 m., baigė universitetą teisė Lietuvoje ir studijas tęsė užsienyje. 1932 m. gavęs mokslų daktaro laipsnį, dėstė Lietuvos aukštosiose mokyklose bei kursuose ir buvo Lietuvos valstybės juriskonsulas. Vokiečių okupacijos metu - Vilniaus Uni-

versiteto prorektorius. Nepriklausomybės laikais dalyvavo tarptautinėse bylose ir Lietuvą liečiančiose tarptautinėse derybose. Amerikoje, dirbdamas JAV Kongreso bibliotekoje, paskelbė eilę svarių studijų, kurios lietė ir Lietuvos reikalus. Okupacijos metu buvo Washingtone esančios Lietuvos Pasitvirtinimo patarėjų ir VLIK'o vadovybės nariu. Paruošė ir suredagavo eilę memorandumų bei studijų, bendradarbiavo lietuvių spaudoje. Už nuopelnus Lietuvai 1994 m. apdovanotas Lietuvos Respublikos garbės žymeniu.

Antanas Dundzila

VISUS SVARBIAUSIUS TEISĖS AKTUS BUS GALIMA RASTI INTERNETE

Seimas gegužės 18 d. vienbalsiai nutarė nuo šiol svarbiausius šalies teisės aktus skelbti Internetu. Priėmus Įstatymų ir kitų teisės aktų skelbimo ir išgaliojimo tvarkos įstatymo pataisas, Seimo kancleris Jurgis Razma pažymėjo, kad valdžios

institucijos dabar bus priverstos skelbti svarbiausius jų veiklą atspindinčius dokumentus, o "ta informacija nemokamai galės naudotis plačios suinteresuotų žmonių grupės".

(nukelta į 2 psl.)

VISUS SVARBIAUSIUS TEISĖS AKTUS BUS GALIMA RASTI INTERNETE

(atkelta iš 1 psl.)

Per 3 dienas nuo jų oficialaus paskelbimo "Valstybės žiniuose", Seimo ir juos priėmusios institucijos Interneto puslapiuose pradami skelbti visi įstatymai, Seimo ratifikuotos tarptautinės sutartys, prezidento dekretai, Vyriausybės nutarimai, Konstitucinio Teismo nutarimai, išvados ir sprendimai, pranešė Seimo spaudos tarnyba.

Internetu taip pat turės būti paskelbti kiti Seimo priimti teisės

aktai, ministrų, Vyriausybės įstaigų, kitų valstybės valdymo institucijų vadovų įsakymai ir įsakymais patvirtinti kiti norminiai teisės aktai bei Lietuvos banko valdybos nutarimai, kuriuose nustatomos, keičiamos ar pripažįstamos netekusiomis galios teisės normos. Teisės aktai, kuriuose yra valstybės ar tarnybinę paslaptį sudarančių žinių, Interneto tinklalapiuose nebus skelbiami.

Omnitel Laikas

Lenkų savaitraštis pašiepia Lietuvos lenkų spaudos konkurenciją

Satyrinis lenkų savaitraštis "Nie" pajuokė Lietuvos lenkų spaudos tarpusavio konkurenciją ir lenkiškos žiniasklaidos magnato Česlovo Okinčico siekį ją monopolizuoti. "Nie" retoriškai klausia Lenkijos užsienio reikalų ministerijos, "nukreipiančios pinigų srautą iš Varšuvos", "ar lenkų interesams tarnauja žūtbutinės lenkiškų laikraščių tarpusavio kovos finansavimas ir lenkiškos žiniasklaidos sukoncentravimas privačiose vieno asmens rankose?". "Nie" vertinimu, Lietuvoje leidžiamos lenkiškos spaudos gretose "didžiulė sumaištį" sukėlė Č. Okinčico leidžiama "Gazeta Wilenska". Pasak savaitraščio, į "Gazeta Wilenska" investavo tie patys rėmėjai, kurie finansuoja lenkų kultūrą Vilniuje ir esą todėl nukentėjo kiti lenkiški leidiniai - "Kurier Wilenski", "Magazin Wilenski" ir "Nasza gazeta". Č. Okinčiciui taip pat priklauso lenkiškai transliuojanti radijo stotis Vilniuje "Znad Wilii". "Nie" šaiposi iš dienraščio "Gazeta Wilenska" leidėjų ketinimo konkuruoti su didžiausiu Lietuvos laikraščiu "Lietuvos rytas". "Kokio stebuklo reikia, kad 300 tūkstančių Lietuvos lenkų nupirktų tiek savo laikraščio egzempliorių, kiek "Lietuvos ryto" nuperka 3 milijonai lietuvių?", ironizuoja lenkų savaitraštis "Nie". "Nie" negaili ironijos ir pačiam

leidėjui. Anot savaitraščio, "Varšuvoje sumanyta, kad jeigu Vilniaus lenkas taps Lietuvos prezidento Valdo Adamkaus patarėju, tai šis užgydys visas 300-tūkstantinės lenkų mažumos Lietuvoje žaizdas". Tačiau, rašo "Nie", "būta sunkumų ieškant inteligentiško lenko, kadangi mažiau inteligentijos už lenkus Lietuvoje turi tik čigonai". Pasak savaitraščio, "atmetimo atrankos keliu prezidento patarėju buvo išrinktas Č. Okinčicas", kuris "niekada nereiškė jokių turinių pretenzijų, moka lietuviškai, lenkiškai ir angliškai, žaidžia tenisą ir pasiuntė žmoną mokytis į aukštąją mokyklą, nes kirpėjos profesija gadina įvaizdį". Tačiau, nepaisant to, kad Č. Okinčicas nėra Vilniaus lenkų numylėtinis, jo politinę karjerą jie sutiko džiugiai, teigia "Nie". Kaip savaitraščio sakė vienas Vilniaus mokslininkų, "visi tikisi, kad atsirado dar vienas lenkų interesų gynėjas ir galbūt veiksmingesnis už Lietuvos lenkų sąjungą, kuri sugeba tik rėkauti ir dėti vainikus Gegužės 3-sios progą". Gegužės 3-ji yra Lenkijos nacionalinė šventė, pažyminti 1791 metais priimtą Žespospolitos konstituciją.

Omnitel Laikas

Lietuviški saldainiai ožio rage

Audronė Kanapickienė

Lietuvos konditerijos pramonė visuomet buvo viena iš labiausiai klestinčių ir pasididžiavimą keliančių šalies ūkio šakų: lyg ir ramiai išgyvenusi lūžio metus, nepatyrusi draskančių bankrotų, sėkmingai atvėrusi vartus Europoje ir neužtrenkusi jų Rytuose. Lietuviškas šokoladas ir lietuviški saldainiai yra gera mūsų vizitinė kortelė, viena iš populiariausių ir stabiliausių eksporto prekių. Kauno konditerijos fabrikas pirmasis mūsų mieste, be įspūdingos reklamos, dar 1993 m. sulaukė milijonais dolerių vertinamų užsienio investicijų.

Ligi šiol šalies konditerijos įmonės dirbo stabiliai ir pelningai. Jos neprasė (ir neprasė) jokių išskirtinių sąlygų ar valstybės paramos. Tačiau kad ir kaip būtų liūdna, dangus ėmė niauktis ir virš šios sėkmės salelės. Konditerijos įmonių vadovai pirmą kartą prabilo apie susidariusią kritinę, žlugdančią situaciją tiek šalies, tiek eksporto rinkose.

Vietinę konditerijos pramonę diskriminuojanti cukraus ir kitų vietinių žaliavų kainų politika jau prieš porą metų privertė Lietuvos gamintojus grumtis su importu

analitikai netgi ne itin džiugavo dėl vis didėjančios apyvartos kreivės, nes ši augimą lėmė tik stabiliai besiplečiantis eksportas, o Lietuvoje produkcijos buvo parduodama kasmet vis mažiau ir mažiau. Pavyzdžiui, AB "Kraft Jacobs Suchard Lietuva" 1997 m. padidino gamybos apimtį apie 20 proc., tačiau pardavimas Lietuvoje dėl nelygių sąlygų sumažėjo net 16 proc., o eksportas į Rusiją padidėjo 37, į Baltarusiją - 32 proc.

Anot įmonių vadovų, vykdoma cukraus kainų ir pridėtinio mokesčių politika neturi nieko bendra su skelbiamais strateginiais tikslais vystyti vietinę pramonę, skatinti eksportą. Per poįstatyminius aktus konditerijos pramonė baigiama suvaryti į ožio raga. Diskriminacija, specialistų teigimu, ypač sustiprėja Vyriausybės nutarimuose.

Apie pridėtinius mokesčius (akcizus) niekas nėra pasakęs gero žodžio - konditeriai taip pat nepasakys. Pernai Lietuvoje buvo priimtos Akcizų įstatymo pataisos ir papildymai dėl akcizo cukrui. Tuo buvo siekiama gražių tikslų - mažinti cukraus kaip žaliavos kainą, surinkti lėšų rinkelių augintojams, atpiginti cukraus vartojimą ir jo eksportą per konditerijos gaminius, sudaryti sąlygas cukrų naudojančioms pramonės šakoms konkuruoti su kitų šalių gamintojais, pasaulio biržose perkančiais cukrų tris kartus pigiau nei lietuviškai.

Konditerijos įmonių vadovai akcizo įvedimą vertino kaip kompromisą ir galimybę suderinti visų cukraus gamintojų interesus - rinkelių augintojų, cukraus pramonės ir cukraus kaip žaliavos vartotojų (konditerijos įmonių).

Tačiau geri norai davė priešingą efektą: cukraus kaina dėl jo gamybos monopolio ir kompikuoto cukraus akcizo grąžinimo dar labiau padidėjo; akcizas sirupui pabrangino kitą svarbią konditerijos pramonei žaliavą; kadangi nėra akcizo už sirupą grąžinimo tvarkos ir šis mokeskis netaikomas importuojant produkciją, vietinė pramonė vėl atsidūrė diskriminuojančioje padėtyje.

Apmaldžiausia, kad ne kokybė, o kaina mažina lietuviškos konditerijos konkurencijos galimybes.

Iš savos rinkos stumta konditerijos pramonė patyrė ypač skaudžią nuostolių prasidėjus krizei Rusijoje. AB "Kraft Jacobs Suchard Lietuva", Rusijoje ir Baltarusijoje parduodanti apie 60 proc. gaminių, buvo priversta pernykščių metų programą sumažinti 47 proc., negauta apie 55 mln. Lt pajamų; atleista kelios dešimtys nuolatinių darbuotojų, bendrovė negalėjo priimti apie 200 sezoninių darbuotojų. Manoma, kad šiemet "KJS" gamyba sumažės apie 46 proc., darbuotojų - dar apie 26 proc.

AB "Naujoji Rūta" eksportas į Rusiją sudarė 35 proc. visų pardavimų, o nuo 1998 m. rugsėjo prekyba su Rusija visiškai sustojo. Žlunga pernai spalio mėnesį Kaliningrado srityje, Sovietske, bendrovės atidarytas filialas - karamelės fabrikas. Įmonės pelnas sumažėjo milijonu, atleisti 35 žmonės.

A. Gricevičiaus saldainių fabrikas pernai dėl krizės Rusijai pardavė 52 proc. mažiau gaminių nei 1997 m. Nuostolių patyrė ir "Vilniaus pergalė", "Klaipėdos konditerija". AB "Gliukožė" prarado savo klientus Baltarusijoje ir Latvijoje, užsienyje parduota net 74 proc. mažiau sirupo nei 1997 m., nuostoliai sudaro apie 7 mln. Lt.

Jei vykdomoji valdžia numotų ranka į diskriminacinę konditerijos įmonių padėtį, Kaunas ypač nukentėtų, nes "Kraft Jacobs Suchard Lietuva" prarastų pernai planuotą naujas 10-20 mln. JAV dolerių investicijas. Viena iš sąlygų padvigubinti užsienio investicijas į gamybą buvo minima subalansuota eksporto ir importo politika.

Lietuva gerbia mokslininkus

Ruošiama Petro Šalčiaus monografija

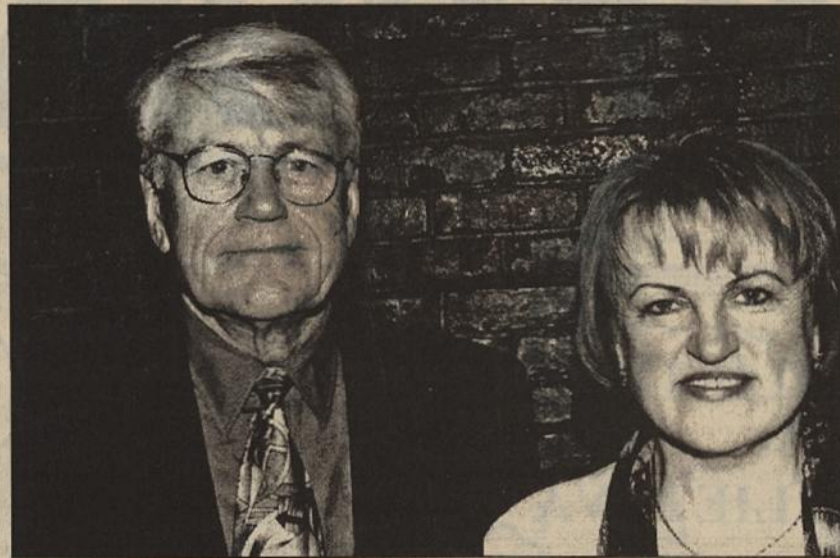
Ekonomikos istorikas Vilniaus universiteto docentas Vincentas Lukoševičius, neseniai parašęs veikalą apie ekonomistą, Sibiro tremtinį Cesavičių, šiuo metu intensyviai dirba prie akademiko Petro Šalčiaus monografijos. Tikimasi, jog monografiją išleis Valstybinis mokslo ir studijų fondas.

Išleista monografija apie Lietuvos prekybos istoriją

Neseniai pasirodė ketvirtasis akademiko Petro Šalčiaus raštų tomas "Lietuvos prekybos istorija". Iš daugiau kaip 2000 m. šilnraščio puslapių ši tomą sudarė doc. Vincentas Lukoševičius. Ši leidinį išleido leidykla "Margi raštai", o leidybą parėmė Lietuvos valstybinis mokslo ir studijų fondas, Lietuvos Respublikos švietimo ir mokslo ministerija.

Monografijos autorius P. Šalčius (1893-1958), įžymus iškartinės Lietuvos kooperacijos teoretikas ir praktikas, Kauno ir Vilniaus universitetų profesorius, Lietuvos mokslų akademijos akademikas ir jos mokslinis darbuotojas, didelę savo veiklos dalį skyrė Lietuvos ūkio istorijos tyrinėjimams. Sovietų okupacijos metais jo sukaupta medžiaga (apie Lietuvos pramonę, prekybą, žemės ūkį, valse

(nukelta į 6 psl.)

Lietuvos Seimo narė Kazimiera Prunskienė ir Bostono Lietuvos piliečių asociacijos pirmininkas Romualdas Veita

R. Miksen nuotr.

Baltarusijoje gegužės 16 d. baigėsi opozicijos organizuoti prezidento rinkimai. Balsavimas paštu Baltarusijoje prasidėjo gegužės 6 d. Centrinė prezidento rinkimų komisija pranešė, kad paštu balsavo maždaug 4 milijonai respublikos piliečių, turinčių balsavimo teisę. Iš viso Baltarusijoje užregistruota daugiau kaip 7 milijonai galinčių

balsuoti gyventojų. Per 10 dienų, kai vyko balsavimas paštu, teisėsaugos institucijos sulaukė kelis opozicijos aktyvistus, atliko kratos partijų, kurių nariai dirba rinkimų komisijose, būstinėse, konfiskavo agitacinę medžiagą ir balsavimo biuletenius. Kelios dešimtys žmonių iš rajonų ir sričių komisijų buvo su laikyti nuo 3 iki 10 parų.

NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY NEW JERSEY
SENTRY REALTY, INC. 33 E. Railroad Ave., Jamesburg, NJ 08831. Tel.: (732) 521-1611. FAX 732-521-0034. Jei norite pirkti namą, žemės plotą, komercinį pastatą ar nuomotį namą puikioje Centrinėje New Jersey dalyje, maloniai kviečiame kreiptis į NJ Licensed Real Estate agentę ZINE-RA A. MACYS (kalba lietuviškai). Namų tel.: (732) 521-5556 arba (732) 521-1916. Centrinė New Jersey dalis yra puiki vieta gyventi tiek jaunosms šeimoms, tiek pensininkams. Geros mokyklos. Patogus susisiekimas su prekybos centrais ir darbais. Gera žinoma pensininkų namų bendruomenė.

GALCHUS & GORDON, advokatai, patarnauja sekančiuose teisiniuose reikaluose: nelaimingi atsitikimai, nekilnojamas turtas, imigracija, DWI and all criminal. Virš 20 metų patirtis. Parūpinamas lietuvių k. vertėjas. Konsultacija nemokamai. Galchus & Gordon, 39-07 Bell Blvd., Bayside, NY 11361. Tel.: 718 229-2628.

JONAS V. STRIMAITIS, advokatas, patarnauja teisiniuose reikaluose, kurie liečia testamentą paruošimą ir jo vykdymą, o taip pat nekilnojamo turto pirkimą ar pardavimą bei įvairius reikalus, susijusius su mokesčių (tax) mokėjimu. Advokatas dirba Connecticut valstijoje ir kalba lietuviškai. 134 West St., Simsbury, CT 06070. E-mail: sigcycle@aol.com Tel.: 860 651-0261. Fax 860 651-8376.

SHALINS FUNERAL HOME, Inc., 84-02 Jamaica Ave. (prie Forest P'way St.), Woodhaven, N.Y. 11421. Suteikia garbingas laidotuves. Koplyčios parūpinamos visose miesto dalyse. Tel. 296-2244.

BUYUS FUNERAL HOME. Mario Teixeira, Jr. laidotuvių direktorius, Newark office: 426 Lafayette St. (Cor. Wilson Ave.). Tel. 344-5172. Paruošiamos garbingos laidotuvės. Modernios koplyčios, oras šaldomas. Daug vietos automobiliams pastatyti.

JUOZO ANDRIUŠIO Real Estate, namų pardavimas, visų rūšių apdraudimai, Income Tax pildymas. Įstaiga veikia naujoji vietoje - OHLERT-RUGGIERE, Inc., 89-11 Jamaica Ave., Woodhaven, NY. Tel. 847-2323 (namų tel. 847-4477). Įstaigoj kreipiantis paminėti, kad esate ar norite būti J. Andriušio klientais.

VYTAUTAS BELECKAS IR SŪNUS JONAS, sav. Winter Garden Tavern, 1883 Madison St., Ridgewood, NY 11227. Tel. 821-6440. Salė vestuvėms ir kt. pramogoms. Be to, duodami polaidotuviniai pietūs. Pirmos rūšies lietuviškas maistas prieinama kaina.

SIDABRINIO VARPO KEPYKLA - Silver Bell Baking Co. Lietuviška ir europietiška duona ir pyragai, šventėms, vestuvėms bei pokyliams tortai. Dalia Radžiūnas, sav. - 43-04 Junction Blvd., Corona, Queens, NY 11368. Tel. 779-5156.

LAISVĖS ŽIBURIO radijas girdimas sekmadieniais 9 val. ryto iš KDM stoties 1380 AM. Romas Kezys, 217-25 54th Ave., Bayside, NY 11364. Tel. 718 229-9134 arba 718 428-4552. Fax 718 423-3979.

Lietuvos Krikščionišką DEMOKRATIJA ir jos spaudą paremkime dabar: pinigais, Unitrust, testamentais.

-Tax Exempt #36-2927289-

per:
Pope Leo XIII Literary Fund, Inc.
9050 Troy Avenue
Evergreen Park, IL, 60642
Fax/Tel. 708-636-9562 Klauskite informacijų

LIETUVIŠKO STILIAUS PAMINKLAI
SUKURIAMI IR NEMOKAMAI
PRISTATOMI Į VISAS KAPINES
NEW YORK, NEW JERSEY
IR CONNECTICUT VALSTIJOSE.
ISTAIGA PRIE ŠV. JONO KAPINIŲ.

Fasolino
MEMORIALS

66 - 86 80 ST. MIDDLE VILLAGE,
QUEENS N.Y. 11379
PHONES (718) 326 - 1282; 326-3150
- TAI MŪSŲ VIENINTĖ VIETA -
- GAUSI PARODŲ SALĖ -

†

KVEČAS
JONAS
1933+1976

Vilnius

R. Šuikos nuotr.

DARBININKASThe Lithuanian Weekly
Published by Franciscan Fathers341 HIGHLAND BLVD.
BROOKLYN, NY 11207Editorial Office 718-827-1352
Business Office 718-827-1351
FAX 718-827-2964Publication No. USPS 148-360
ISSN 0011-6637Second Class postage paid at Brooklyn, NY, Post Office
Subscription per year \$30.00. Single copy \$1.00.
Published Weekly except 2nd and 3rd week in JulyPOSTMASTER: Send Address Change to:
DARBININKAS, 341 Highland Blvd., Brooklyn, NY 11207
— Redaguoja REDAKCINĖ KOMISIJA —
Rankraščiai taisomi Redakcijos nuožiūra

Vainikai žuvusiems

Amerikoje ši pirmadienį švenčiama Vainikų diena, prisimenant už laisvę žuvusius. Generolas J. A. Logan 1868 m. įsakė papuošti Amerikos civiliniame kare kritusių karių kapus. Vėliau šventės prasmė išplėsta, prisimenant visų karų visus karius, ir tai ne vien vainikais, bet ir maldos diena.

Amerika, gindama laisvę įvairiuose pasaulio kraštuose, yra praradusi daug karių. Tai aukos už laisvę. Bet kaip nykiai byloja kiti skaičiai, palyginus su šių didvyrių aukomis. JAV-tijoje kelių nelaimėse žūva daug daugiau. Ar šios mirtys prasmingos? Ar tokie žuvusieji netapo vien savivaliavimo, bet ne laisvės aukomis?

Lietuviai laisvės kovose, nė nebando svarstyti proporcijų su Amerika ar kitais kraštais aukų atžvilgiu, pačiu kritusiųjų skaičiumi žymiai viršija amerikiečius. Nors lietuvių tautos didvyriai fiziškai nužudyti ar kritę nelygioje kovoje, bet jų dvasia tebėra gyva ir stipri – galinga paskata saviems, pabaisa priešui. Mirusiųjų herojiško pavyzdžio testamentas dar labiau patraukia ir ipareigoja, negu gyvųjų besimainantis žodis. Kapo antspaudu paženklinta tiesa byloja visu savo aiškumu.

Nenuostabu, kad ir tautos priešas stengėsi iš gyvųjų ištrinti tą mirusių didvyrių prisiminimą ir prie jų prisirišimą. Nežinomojo kareivio kapas sovietinės okupacijos metu tėvynėje buvo panaikintas, kad neprimintų laisvės kovų didvyrių ir nestiprintų pavergtųjų laisvės siekime galingu savo pavyzdžiu. Herojai partizanai ir kovotojai buvo laikomi banditais ir žmogžudžiais, kad jų įtaka būtų sumažinta bendraamžių tarpe.

Mirusiųjų pagerbimas senas kaip pati žmonija. To beveik visuotinio pagarbos išreiškimo pėdsakų randame ne vien raštuose, bet ir tautų papročiuose, kapinynuose. Krikščionybė pomirtinio gyvenimo tiesą dar labiau sustiprina paties Dievo apreiškimu. Ne vien Šventraščio žodžiai, bet ir paties Kristaus prisikėlimas stiprina mintį apie sielos nemirtingumą ir kūnų prisikėlimą.

Ne vien paprotys, bet ir krikščioniško tikėjimo pareiga ragina prisiminti savo mirusius, už juos melstis. Išpažįstamas tikinčiųjų bendravimas jungia visus kovojančios, kenčiančios ir triumfuojančios Bažnyčios narius.

Kai šeimos mirusių narių prisiminimas siejamas su asmenine meile, o tikėjimo bendruomenės narių atminime jaučiama religinė pareiga, žuvusiųjų savo tautiečių pagerbime išvelgiama jau tautos būties reikalas.

Ne tiek patiems kovoje kritusiems didvyriams reikalingas tas pagarbos pareiškimas, kiek jų žygių ir aukos prisiminimas būtinas mums patiems. Tai priminimas, paskatinimas ir sustiprinimas. Mirusiųjų pelenai savo laiku kūrė tėvynę. Anksčiau kartų tautos senoliai sudegė tėvynės meilėje, kad mes toliau pajėgtume tame tėvynės aukure palaikyti gyvą laisvės ugnelę. Už tą pasiaukojimą gerbiame savo karžygius, o jų prisiminime puosiname jų kapus, neužmirštame savo maldose.

Vainikų diena, šiame krašte skirta žuvusiųjų karių prisiminimui, tebūna ir mums jungties diena su savo artimaisiais, savo tautos asmenimis ir šio krašto laisvės ir gerovės kūrėjais, kurie jau iškeliavo pirmą mūsų. Ant jų kapų dedame gyvųjų pavasariinių gėlių vainiką, kaip mūsų pagarbos ir meilės išraišką.

Du istorijos vadovėliai

Antanas Dundzila

Jau 25 metus New Yorke veikiančio Tautos Fondo metinis narių susirinkimas gegužės mėn 8 d. sudarė progą pažvelgti į istorijos dėstymą Lietuvos mokyklose, pažūrėti į istorijos vadovėlius. Kaip žinia, Tautos Fondui ypač rūpi švietimo ir demokratizacijos Lietuvoje rėmimas. Kadangi senesni Lietuvos istorijos duomenys yra susikristalizavę, Fondo dėmesys ir yra sutelktas į karo ir pokario Lietuvos istorijos dėstymą. Peržiūrėjome du istorijos vadovėlius – V. Jakimavičiaus „Gimtoji šalis Lietuva“ (1998) ir A. Kasperavičiaus, R. Jokimaičio „Naujausiųjų laikų istorija“ (1998).

Abu vadovėliai labai patraukliai išleisti, švietimo ir mokslo ministerijos leisti naudojimui Lietuvos mokyklose. Abu pasirodė pakartotomis laidomis. Įdomu, kad „Gimtoji šalis“ išleista ne tik lietuviškai, bet ir lenkiškai, ir rusiškai.

Leidinius variant atidžiau, svarbu bent bendrais bruožais pažinti švietimo Lietuvoje pobūdį. Vidurinis mokslas prasideda vaikui esant 6-7 metų amžiaus ir trunka 12 metų. Šiais mokslo metais Lietuvoje mokosi 580 tūkst. mokinių. Mokslo metai trunka 39 savaites. Veikia tautinių mažumų mokyklos (rusams, lenkams ir baltarusiams) su 51 tūkst. mokinių. Mišrios mokyklos (lietuviai, rusai, lenkai) lanko 27 tūkst. vaikų. Mokslo programoje istorijai kiekvienais metais tenka po 2 pamokas per savaitę, iš kurių Lietuvos istorijai skirta apie 1/3 pamokų. Karo ir pokario Lietuvos istorija einama 5-je, 10, 11, 12-je klasėse. Kaip ir kiekvieno dalyko dėstyme, istorijos mokymas gali įvairuoti, jį įtaigoja vietovė, mokyklos pobūdis bei vadovybė, mokytojo nusistatymas ir kt.

„Gimtoji šalis Lietuva“

Tai 230 psl. vadovėlis 5-ajai klasei, t. y. 11-12 m. amžiaus vaikams. Vaikui talentingai išaiškinama, kas yra istorija („Jūs klausotės per radiją žinių. Rytą jos jau bus praeitis, t. y. istorija.“). Pats dėstymas prasideda Lietuvos priešistorė ir baigiasi prez. V. Adamkaus nuotrauka. Kai kurios temos dėstomos dalykiškai, kai kurios – prieškarinių laikų Praną Mašiotę primenančiais apsakymėliais. Knyga iliustruota piešiniais ir

nuotraukomis, kai kur patiekti paaiškinimai (pvz., kas yra vyžos, okupantai, nepriklausomybė ir t. t.). Bendrai imant, vadovėlis lietuviškos dvasios, teigiamas, mielas. Tai tėvynės pažinimo per istorinius įvykius mokymas.

Karo ir pokario Lietuvos istorijai vadovėlyje skirta 35-40 psl. Įvykiai patalpinti 12-koje skyrelių, pradedant su „Lemtingąją vasarą“ ir baigiant „Kovo 11-ja“ bei „Naujuoju keliu“. Aiškiai kalbama apie visas tris okupacijas, trėmimus, okupantų terorą, holokaustą, partizanus, kolūkius, komunistų partijos diktatą ir kitus reiškinius. Gan laisvai operuojama spalvingais išsireiškimais (pvz., „O Kremlius toliau rezgė savo pinkles“, „hitlerininkai“), vieton griežčiau suprantamų, teisinių terminų. Visa rezistencija išdėstyta romantizmo šviesoje, tačiau be apibendrinančių išvadų. Palyginimui, skyriaus pabaigoje apie Žalgirio mūšį (psl. 94) aiškiai pasakyta, kad buvo palaužta Ordino galybė ir suardyti riterių planai įsigalėti. Kokia nors tolygi, rezistenciją įvertinanti išvada vadovėlyje irgi galėjo būti. (Rašydamas apie Žalgirį, autorius mūsų žemių galėjo nevadinti Rytų Europa: pribrendo laikas sakyti, kad Lietuva yra Vidurio Europoje, juk prie pat Vilniaus yra Europos kontinento centras!)

Neprieikščiau, dėl smulkmenų, vadovėlis geras, paruoštas su pedagoginiu įžvalgumu. Nežinia, kaip juo naudojama (ar išvis jį naudoja, kiek rusiškai ir lenkiškai išleisto tiražo nupirka?) rusų bei lenkų mokyklose. Girdint rusų ir lenkų mažumų nuolatinį bumbėjimą, aš, jei būčiau lenku ar rusu, Lietuvoje savo vaikų iš šio vadovėlio nenorėčiau mokyti... Tačiau istoriniai faktai kalba labai aiškiai. Rusai ir lenkai Lietuvai buvo – „gerų kaimynų“ politikos sąskaiton, sakykime diplomatiškai – labai nedraugiški. Šio fakto nereikia ir negalima slėpti ar maskuoti nuo Lietuvos mokinių. Amerikoje juk nebeslepamos baltųjų praeities skriaudos juodajai rasei ar indėnams.

„Naujausiųjų laikų istorija“

Šis, su norvegų talka paruoštas vadovėlis, yra skirtas 10-ajai klasei, atseit 16-17 metų am-

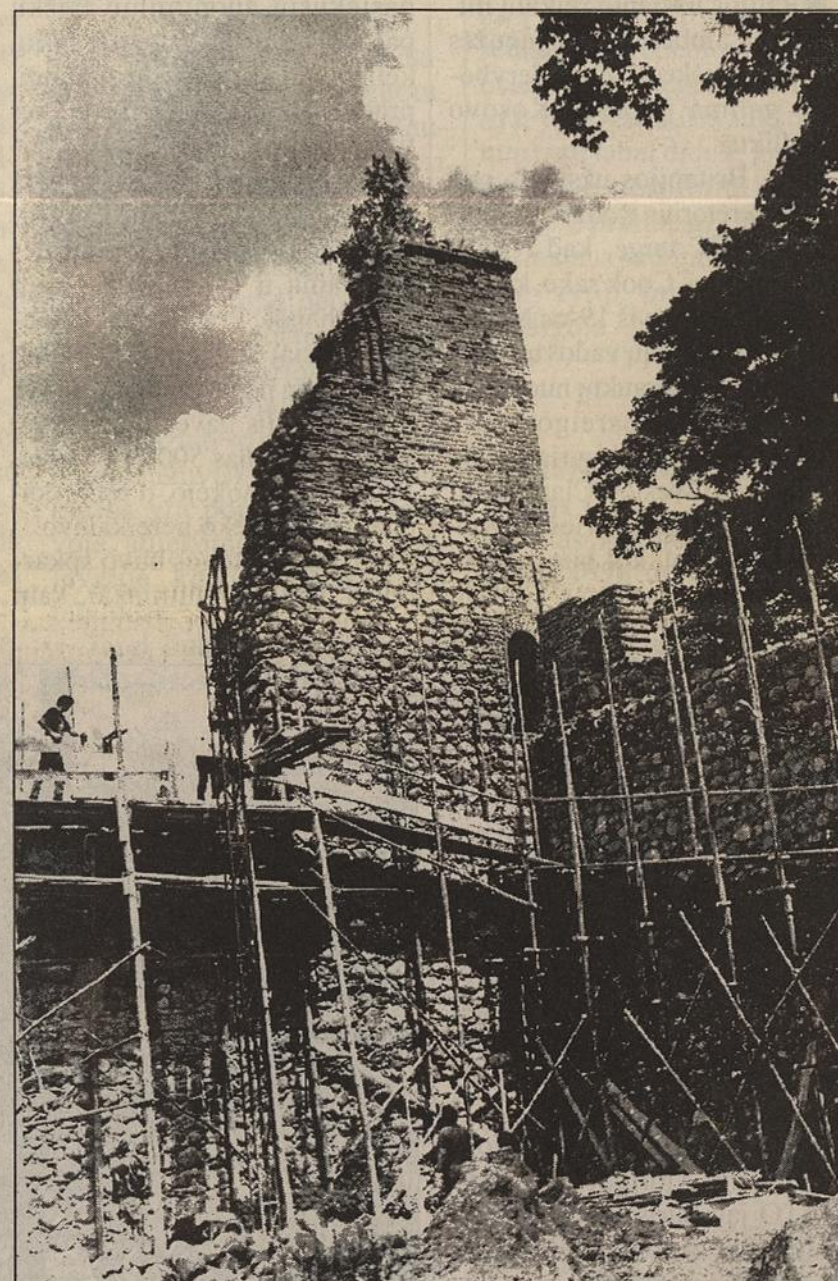
žiaus jaunimui. Vadovėlio antrinis pavadinimas parinktas taikliai, „Pasaulis ir Lietuva“ (norvegai turbūt turi vadovėlį „Pasaulis ir Norvegija“). Iš tikrųjų „pasaulinė“ vadovėlio apimtis stebina: koks mažas ir visiems svarbus pasidarė šių laikų pasaulis. Dešimtakai šio vadovėlio 335 psl. medžiagą išeis per 78 pamokas, t. y. vidutiniškai skaitys po keturis puslapius pamokai. Patraukliai išdėstyta, iliustruotas tekstas apima įvykius nuo 1918 m. Paryžiaus konferencijos iki pat paskutinių dienų. Medžiagos išdėstymas puslapiuose reikėtų pavadinti imponuojančia „leidinio architektūra“: dažniausiai kairėje pusėje telpa autorių tekstas, o dešinėje – iliustracijos, dokumentų ištraukos, žemėlapiai, ypatingesni paaiškinimai ir t. t. Trečdalyje knygos kalbama apie Lietuvą, o Lietuvos karo ir pokario istorija apima 40 psl.

Pasaulinėje knygos dalyje skirtas deramas dėmesys ne tik politinei šalių ar blokų istorijai, bet ir ekonominiam, kultūri-

niam bei socialiniams reiki-niams. Pasaulinė įvykių apimtis Suomijoje, Vengrijoje, vėliau Čekoslovakijoje sovietų okupuotai Lietuvai duoda labai gerą foną apie sovietų kėslus bei padarinius Lietuvoje. Lietuvos karo bei pokario skyriuose pali-

(nukelta į 4 psl.)

Rusijos Dūmos bandymas pradėti prezidento Boriso Jelcino apkaltą žlugo. Pagal oficialius duomenis, nė vienas iš penkių prezidentui pateiktų kaltinimų nesurinkta reikalingų 300 balsų. Už kaltinimą dėl 1994-1996 metų karo Čečėnijoje balsavo 283 deputatai. Tai daugiausia balsų surinkęs kaltinimas. Už kaltinimą dėl Sovietų Sąjungos paleidimo balsavo 241, dėl parlamento rūmų šturmo 1993 metais - 263, dėl ginkluotųjų pajėgų sunaikinimo - 240 ir dėl rusų tautos genocido - 236 deputatai. Kaip pareiškė Rusijos prezidento spaudos sekretorius Dmitrij Jakuškin, pats Boris Jelcin ramiai sutiko balsavimo rezultatus. Prezidentas tikisi, kad Valstybės Dūma dar priims įstatymus, kurie ypač reikalingi.

Restauruojama Medininkų pils

V. Kapočiaus nuotr.

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 43

Tačiau mūsų parengtos diplomatinės taktikos vis dėlto nepavyko laikytis - atsisakydamas balotiruotis, profesorius kartu pareiškė, kad tai daro remdamas Stasio Lozoraičio kandidatūrą. Tai išgirdęs pasakiau: dėl šio pareiškimo mes, dar kaip reikiant nė nepradėję rinkimų kampanijos, jau praradome nemažai balsų.

Antrą mano buvimo Vilniuje dieną „Draugystės“ viešbutyje įvyko Stasį Lozoraitį remiančių partijų atstovų susitikimas. Jame dalyvavo socialdemokratų vadovai, įskaitant ir jų lyderį Aloyzą Sakalą, liberalų, demokratų, krikščionių demokratų ir kai kurių kitų partijų vadovybės nariai. Pasitarėme, kaip dirbsime, sudarėme bendros veiklos programą.

Kitą rytą Aloyzas Sakalas Seime sušaukė spaudos konferenciją, kurioje aš buvau pristatytas visuomenei kaip Stasio Lozoraičio rinkiminės kampanijos vadovas. Papasakojau žurnalistams, kokie mūsų komandos politiniai siekiai, kartu pabrėždamas, kad Stasys Lozoraitis jokių būdu nėra kurios nors vienos Lietuvos politinės partijos kandidatas. Bet jau tomis pirmosiomis dienomis pajutau, jog visiems rėmėjams bendrai dirbti bus labai sunku. Mat kai atskridau į Vilnių, buvęs Lietuvos premjeras Aleksandras Abišala, Stasio Lozoraičio neprašomas, savo iniciatyva jau buvo suorganizavęs jo rinkimų štabą, kuriam pats ir vadovavo.

Iš pradžių nudžiugau, kad žmonės, nors ir nederindami savo veiksmų, kuria mūsų kandidatą remiančias organizacines struktūras. Tikėjau, jog pavyks visus pagalbinius suvienyti į vieną

komandą, o darbo per akis turėjo pakakti kiekvienam, kas tik pasiūlytų padėti mūsų štabui. Bet tuoj paaiškėjo, kad darniai dirbti neįmanoma, nes Aleksandras Abišala akivaizdžiai siekė būti Stasio Lozoraičio rinkiminės kampanijos vadu. Aš netroškau šios garbės, tačiau buvau tvirtai sutaręs su Stasiu, kad būsiu jo „dešinioji ranka“, be to, jutau, kad ponas Abišala ne tiek dega troškimu padėti Lozoraičiui laimėti rinkimus, kiek veržiasi būti dėmesio centre. Matyt, jam, ką tik sėdėjusiam premjero kėdėje, pirmiausia norėjosi patenkinti savo asmenines politines ambicijas.

Aleksandras Abišala jau buvo gavęs savo štabui patalpas Jakšto gatvėje. Maniau, jog pirmiausia turiu tenai apsilankyti ir susitarti dėl bendros veiksmų programos. Su ponu Abišala prasikalbėjome dviese gerą valandą. Bet vos spėjau jam apibūdinti savo užduotį Lietuvoje, buvau tarsi kibiru šalto vandens apipiltas. Aleksandras Abišala pareiškė, kad galime dirbti bendrai, tačiau mano jau pasirinktas organizacinio štabo vadovas buvęs Aukščiausiosios Tarybos seniūnas, vienas liberalų partijos lyderių Eugenijus Gentvilas esąs jam visiškai nepriimtinas toms pareigoms. Jis taip pat kažkodėl kategoriškai pareiškė nesutinkąs, kad rinkiminės kampanijos akcijų koordinatoriumi taptų jaunas, energingas Centro sąjungos atstovas Vidmantas Staniulis. Niekaip nemotyvuodamas savo nuomonės, ponas Abišala tiesiog atsainiai numojo ranka, sakydamas, kad tai nekompetentingi ir netinkami tokiam darbiui žmonės. Tokių negatyvių nuostatų priežastis supratau, kai jis man pranešė, jog jo sukurtame štabe jau sutelkti reikiami asmenys ir jie sėkmingai pasiskirstė visomis pareigomis. Man buvo pasiūlyta tiesiog prisidėti prie jų ir leista susiprasti, kad turėčiau dirbti, vadovaujamas pono Abišalos.

Suvokiau, kad susitarti bus sunku. Teko paaiškinti, jog turiu visus kandidato į prezidentus Stasio Lozoraičio įgaliojimus vadovauti jo rinkiminei kampanijai, todėl tokių pasiūlymų priimti negaliu. Kartu pabrėžiau: „Darbo pakaks visiems. Nuoširdžiai prašau: sukvieskime ir mano, ir jūsų parinktus žmones, pasiskirstykime,

kas ką darome, ir nedelsiant imamės bendros veiklos“. Ponui Abišalai pasiūliau tapti Stasio Lozoraičio rinkiminei kampanijai vadovaujančio organizacinio komiteto nariu. Išgirdau labai šaltą atsakymą, kad šio komiteto posėdžiuose jis nesutinkąs dalyvauti, bet dar pagalvosias ir gal deleguos į jį savo štabo atstovą.

Išėjau pritrenktas: iki rinkimų buvo likę labai mažai laiko, ir taip būtų beveik stebuklas, jeigu suspėtume organizuoti rimtą kampaniją, o čia pono Abišalos valia - du štabai, du jų vadovai.

Pasikalbėjau su Stasiu Lozoraičiu. Jis taip pat traukė pečiais: „Nei aš jo prašiau, nei įgaliojau - ėmė pats ir pasiskelbė mano rinkiminio štabo vadu“. Bet situacija buvo delikati. Negi pradėti rinkiminę kovą, skelbdamas, kad kitas organizacinis štabas neturi įgaliojimų ir sudarytas kažkokių apsišaukėlių?

Nebuvo kada apie tai galvoti. Kibome į darbą. Sutarėme su Stasiu, kad pasidalysime per pusę rinkimines apygardas ir mėginime kiekvienas atskirai apvažiuoti kuo daugiau miestelių bei kaimų. Tapau savotišku jo antrininku, ir ten, kur jis nespėdavo apsilankyti, turėjau žmonėms jį pristatyti, supažindinti rinkėjus su jo politine programa.

Padėti Stasiui Lozoraičiui iš Amerikos atvyko Darius Sužiedėlis, Danielė Bieliauskaitė. Jie įsiliejo į Lietuvą susiformavusią kampanijos organizatorių komandą, kurioje labai atsidasvusiai dirbo Eugenijus Gentvilas ir Vidmantas Staniulis, buvęs Aukščiausiosios Tarybos deputatas Jonas Tamulis, taip pat signatarai, Seimo nariai krikščionis demokratas Vytautas Bogušis, socialdemokratas Rimantas Dagys. Jautėme ir stiprią Socialdemokratų partijos lyderio Aloyzo Sakalo paramą.

Tačiau iš Sąjūdžio žmonių pagalbos sulaukdavome tik išvykę iš Vilniaus į kitus miestus ir miestelius. Tenai vietos skyriai mums padėdavo rengti susitikimus su rinkėjais, bet sostinėje esanti besikuriančios Tėvynės Sąjungos vadovybė nepalaikė jokių ryšių su Stasio Lozoraičio rinkiminiu štabu. Per visą Prezidento rinkimų

(nukelta į 4 psl.)

■ JAV pareigūnai gegužės 22 d. pareiškė, kad NATO tęs Jugoslavijos bombardavimą ir neplanuoja sausumos operacijos. Pentagono atstovas sakė: "oro kampanija tęsis, kol Jugoslavija priims NATO sąlygas". Pasak JAV pareigūnų, prezidento Bilo Clintono sprendimas paprašyti, jog NATO sutelktų apie 50 tūkst. karių Kosovo pasienyje reiškia tik tai, kad būtų pasirodžiusi taikos palaikymo operacijai Kosovo.

■ "The New York Times" dienraštyje JAV prezidentas Clinton grynė oro smūgių prieš Jugoslaviją strategiją ir pasisakė už tai, kad Kosove būtų dislokuotos tarptautinės pajėgos. Tokių pajėgų branduolį, pasak Clintono, turi sudaryti NATO šalių kariuomenė, tačiau Rusija taip pat turėtų dalyvauti.

■ Italijos užsienio reikalų ministras Lamberto Dini gegužės 23 d. pareiškė, kad tik derybomis galima išspręsti Kosovo konfliktą.

■ D. Britanijos užsienio reikalų sekretorius Robin Cook interviu BBC teigė, kad NATO yra vieninga. Cook sakė, kad jis nežino nė vieno iš 19-os NATO šalių vyriausybės vadovų, kuris "kaip nors atsitrauktų nuo mūsų svarbiausių įsipareigojimų".

■ NATO pajėgų vyriausiasis vadas gen. Wesley Clark sakė, kad oro smūgiai prieš Jugoslaviją tęsis tol, kol bus pasiektas susitarimas. Pasak Clarko, NATO "išplėtė" taikinių sąrašą.

■ NATO atstovas gen. Walter Jertz Briuselyje pareiškė, kad serbų pajėgos Kosove nerodo atsitraukimo ženklų.

■ JAV Senato respublikonų daugumos lyderis Trent Lott gegužės 23 d. pareiškė, jog Senatas nepritartų tam, kad JAV kariai būtų siunčiami kovoti į Kosovą, tačiau senatoriai svarstytų, ar pritarti planui čionai dislokuoti ne kovai skirtus dalinius, kurie padėtų grįžti Kosovo pabėgėliams.

■ JAV valstybės sekretorė Madeleine Albright teigė, kad NATO jau kuris laikas vertina galimybes dislokuoti sausumos pajėgas Kosove esant įvairioms sąlygoms, tarp jų ir "priešiškomis". Tačiau, pasak Albright, NATO toliau laikosi šios strategijos: tęsti oro kampaniją prieš Jugoslaviją; pasitelkti diplomatią; Kosove dislokuoti ne kovai skirtus dalinius.

Valdas Adamkus

Likimo vardas - Lietuva 43

(atkelta iš 3 psl.)

kampanijos laiką nė vienas konservatorių vadovų mums net nepaskambino ir nepasiteiravo, ar nereikėtų kokios pagalbos.

Su Aleksandru Abišala ir jo žmonėmis taip pat nepavyko nors minimaliai bendradarbiauti. Tiesa, likus mažiau negu dviem savaitėms iki rinkimų dienos, dar kartą buvau susitikęs su jo suburta komanda ir įvairių Lietuvos partijų atstovais.

Į "Draugystės" viešbutį, kur buvo įsikūręs mūsų štabas, paskambino vienas Demokratų partijos veikėjas ir pakvietė mane ateiti į pasitarimą su Stasio Lozoraičio kandidatūrą remiančių politinių jėgų atstovais. Labai apsidžiaugiau manydamas, kad gal nors paskutinėmis dienomis sulauksime efektyvesnės partijų paramos. Bet sukėlė abejonių tai, kad buvau kviečiamas atvykti į Aleksandro Abišalos štabo būstinę. Pasitarime dalyvavo daugelio dešiniųjų Lietuvos partijų atstovai, tarp jų ir keli naujai išrinkto Seimo nariai. Mano nuogaštavimai pasitvirtino - "paradui" aiškiai vadovavo ponas Abišala. Jis tiesiog mėgino man diktuoti, ką turėčiau daryti: užsipuolė mūsų štabą, kad neva neefektingai dirbame, ir iš esmės ėmė reikalauti vadovavimą Stasio Lozoraičio rinkiminei kampanijai perleisti jo, Aleksandro Abišalos, komandai. Man liko tik viena: nesiveliati į beprasmius ginčus, paraginti salėje buvusius partijų atstovus per likusias dienas energingai įtikinti rinkė-

Du istorijos vadovėliai

(atkelta iš 3 psl.)

esti visi svarbiausi Lietuvai reiškiniai. Skaitant apie apibūdina mus okupacijos reiškiniai Lietuvoje, galima pasigesti precizijos terminologijoje. Pvz., punktelėje apie sovietinius partizanus vokiečių okupacijos metu (psl. 166) skaitytoji neišaiškina, kodėl naudoti net trys pavadinimai - sovietiniai partizanai, rusų partizanai, komunistiniai partizanai. Vienoki epitetai naudoti vokiečių okupacijai, kitokių pobūdžio - sovietinei. Nesuderinta kai kuri terminologija, pvz., antraštės "Lietuvos sovietizacija" ir "Sovietinė Lietuva". Pasipriešinimo okupantui dėstyje pasigedau aiškiau sukrizustuoto lietuvių rezistencijos tikslo bei pobūdžio, kurį apvainikavo 1990 kovo 11 atstatyta nepriklausomybė. Asmenvardžių rodyklėje suminėta gal net neproporcingai daug lietuvių kultūrininkų. Didoka dalis istorinių lietuvių nuotraukų anksčiau nematytos, vaizdinę medžiagą pažįstančiam skaitytojui neįgrysi.

Bendrai imant, vadovėlis talentingai paruoštas. Būtų įdomu žinoti, ar su vadovėliu buvo išleistas koks nors konspektas ar vadovas mokytojams. Jei ne - vadovėlio autoriai gražiai pasitarnautų tokį vadovą paruošdami. Papildoma medžiaga, vaizdinės priemonės ir kt. gali būti efektingos ar net reikalingos: juk mokomas jau bebaigias birsti jaunimas.

Apie muitines

Praneša Lietuvių grįžimo į Tėvynę informacijos centras

Vienas iš dviejų mus pasiekusių anonimių laiškų pasakoja istoriją, kaip jo autorių, keliaujantį į Lietuvą atstogauti, praeitais metais nuskriaudė Lietuvos muitininkai. Istorija, žinoma, nemaloni. Vežėsi žmogus du "pusbonkius" lauktuvių. Muitininkai pasakė, jog tai neleidžiama ir traktuojama kaip kontrabanda. Pralaidė tris valandas, baisiai sugadino nuotaiką. Vėliau jam nedalyvaujant įvykęs teismas, o jis gavęs pranešimą, kad baudžiamas 5000 Lt bauda. Jis nieko nemokėjo, o ir išvykstant niekas nieko nereikalavo.

Aišku, atstogos buvo apkrantintos. Bet... muitininkai, kaip

žinia, nors įvairiose šalyse skiriasi savo kultūringumo ar sąžiningumo laipsniais, mažai supranta juokus ar sentimentus. O instrukcijas jie turi, kad neleidžiama įsivežti daugiau kaip vieną litrą stipraus gėrimo ar du litrus vyno ar šampano. Jeigu žmogus vežėsi du butelius po 0,75 ar 0,8 litro, jau ir normos viršijimas.

Vienas mano pažįstamas rašytojas vyko mėnesiui į Švediją, kur cigarečių pakelis kainuoja virš \$5. Būdamas, kaip daugeliui rašytojų būdinga, didelis rūkiorius, jis vežėsi du blokus po

(nukelta į 5 psl.)

Vilniaus Kalvarijos

V. Kapočiaus nuotr.

jus balsuoti už Stasį Lozoraitį. "Dabar pamirškime visus nesutartumus, o jau po rinkimų galėsime pasiaiškinti, kokias padarėme klaidas", - sakiau susirinkusiems. Kai kurie partijų atstovai po šio pasitarimo priejo prie manęs ir pasiūlė savo pagalbą.

KELIONĖS PO LIETUVĄ STASIO LOZORAIČIO VARDU

Mūsų štabe dirbė žmonės tas paskutiniąsias savaites net negrįždavo namo ir pamiegoti gaudavo vos valandą kitą. Jų pasiaukojimas tiesiog stebino - labai dar gyva buvo Atgimimo laikų dvasia. Negaudami už savo darbą jokio atlyginimo, jie tempė toki krūvį, kokio net už didžiulius pinigus samdyti specialistai nebūtų sutikę imtis.

Man tos dienos taip pat buvo ir fizinės ištvermės išmėginimas. Apvažiavau Vidurio Lietuvą, Suvalkiją, Žemaitiją, Pamaro kraštą. Nakvodamas tais laikais labai prastai šildomose viešbučiuose, smarkiai peršalau ir buvo beprasidedas plaučių uždegimas. Prisi-gėręs stipriausių antibiotikų, gal antrą ligos dieną gulėjau lovoje ir varčiau laikraščius. Perskaitau vieną skelbimą ir netikiai savo akimis: artimiausią šeštadienį Marijampolėje su rinkėjais susitinka kandidatas į Prezidentus Algirdas Brazauskas, o jį lydi Seimo narys Kazys Bobelis.

Tai paliko sprogusios bombos įspūdį. Gerai pažinojau Kazį Bobelį, man ne naujiena buvo jo polinkis daryti staigius politinius posūkius. Vis dėlto nesinorėjo tikėti, kad karščiausias ir kategoriškas antikomunistas, kuriam net mes, santariečiai, buvome "raudonieji", galėtų Prezidento rinkimų kampanijoje remti buvusį

"Koalicijos pusėje yra tam tikro susimąstymo", - sako Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis

Gediminas Vagnorius Rolando Pakso teikimą į Ministrus Pirmininkus vertino kaip Prezidento, Seimo Pirmininko ir R. Pakso pasirinkimą. Ar tai reikštų, kad ne visa konservatorių partija remia Vilniaus mero kandidatūrą?

Man visiškai aišku, kad R. Pakšą pasirinko Prezidentas. Jis nori skirti Rolandą Pakšą Ministru Pirmininku ir prašo Seimo pritarimo. Jis pasirinko R. Pakšą, aš parėmiau.

Pakomentuokite savo teiginį, kad R. Pakšas nėra deleguojamas Tėvynės sąjungos, o eina į premjerus kaip jos narys.

"Lietuvos aidą" vyriausiasis redaktorius Rimantas Varnauskas - vienas aktyviausių Lietuvos politinio gyvenimo dalyvių V.Kelerienės nuotr.

tas patikėjo valdančiajai koalicijai? V. Adamkus gan aktyviai dalyvavo formuojant ankstesnį ministrų kabinetą.

Yra susitarimai, kurie paskelbiami, kaip šiuo atveju - paskelbiamas štai toks susitarimas. O kaip jis paskui įgyvendinamas priklauso nuo tam tikros politikų tarpusavio diplomatijos, laikysenos, sugebėjimo kartu dirbti. Tikiuosi, kad tas sugebėjimas bus, kad Ministro Pirmininko pasirenkami ir kviečiami ministrai nesusilaiks Prezidento veto.

Ponas S. Kaktys yra užsiminęs, kad būsimoji Vyriausybė negalės dirbti taip savarankiškai, kaip pono G. Vagnoriaus, kuri turėjo labai didelį Seimo pasitikėjimo limitą.

Man sunku komentuoti kitų žmonių posakius, kurių nemačiau rašytiniu pavidalu, ar net nesu girdėjęs. Aš džiaugiuosi tuo, kad R. Pakšas turi didelį Prezidento pasitikėjimo limitą, ir su tuo avansu eina į šią sunkią užduotį.

Kiek Prezidentas, Jūsų įsivaizdavimu, galėtų daryti įtaką būsimosios Vyriausybės veiklai?

Nenorėčiau jokių įsivaizdavimų nei kurti, nei pasakoti. Pamatysime. Pristatydamas R. Pakso kandidatūrą Seime, Prezidentas pareiškė viltį, kad Seimas neatidėliodamas patvirtins atnaujintą Vyriausybės programą. Anksčiau Prezidentas buvo pareiškęs remias ankstesnės Vyriausybės programos principines nuostatas. Kokias nuostatas, Jūsų nuomone, reikėtų keisti?

Pirmiausia tai turėtų būti idėmaus perskaitymo ir pamatymo rezultatas, ir tada koks nors siūlymas patikslinti, papildyti ar pakeisti. Nemanau, kad turėtų atsirasti kokie nors žymūs arba esminiai dalykai, kuriuos siūlytų Seimui naujoji Vyriausybė. Nebent gyvenimas yra iškėles kokių nors naujų klausimų, naujų aspektų, kurių tada nebuvo. Tai tikrai neužtruks.

Gana švelniai apibūdinote padėtį konservatorių partijoje, (nukelta į 5 psl.)

joje?

Pasakymas gana aptakus, nes politinių jėgų išsidėstymas Seime išoriškai žiūrint nepakitęs. Jeigu kairioji pusė sako, kad ji yra prieš bet kurį Tėvynės sąjungos narį, net prieš bet kurią dešiniąją Vyriausybę, tuo nieko naujo nepasakoma.

Mūsų koalicijos pusėje yra tam tikro susimąstymo, kadangi padėtis šiek tiek pasikeitė. Ankstesnė Vyriausybė buvo sudaryta pagal koalicijos sutartį, ir Ministras Pirmininkas buvo pasirinktas Tėvynės sąjungos, Krikščionių demokratų partijai su tuo iš anksto sutikus. Pagal tą sutartį, jeigu R. Pakšas būtų pasirinktas visos Tėvynės sąjungos sutarimu, viskas būtų kaip anksčiau - krikščionių demokratų išpareigoja paremti Tėvynės sąjungos pasirinkimą. Tačiau R. Pakšas yra Prezidento pasirinkimas, ir Tėvynės sąjunga dar turi formalizuoti savo apsisprendimą. Noriu, kad tai padarytų partijos suvažiavimas. Dabar aš, kaip partijos pirmininkas, remiu R. Pakšą ir Tėvynės sąjungos frakcijos dauguma jį remia. Yra abejojančių - ne dėl R. Pakso. Yra tokių, kurie dar neatsisakė pageidavimo forma išreikšto nusistatymo, kad Prezidentas neturėtų skirti konservatoriaus. Tačiau dalis žmonių tai suprato ne kaip pageidavimą, o kaip nepritarimą. Tas nepritarimo pojūtis galbūt tebeegzistuoja. Gal jis išnyks?

Susitikime pas Prezidentą susitarta, kad R. Pakšas savarankiškai pasirinktų kandidatus į ministrus. Ar tai galėtų reikšti, jog formuoti Vyriausybę Presiden-

Lietuvos komunistų partijos vadovą. Perskaitęs tą žinią laikraštyje, paskambino mūsų kelionių organizatorius Vidmantas Staniulis. Nutarėme, kad sekmadienį - kitą dieną po Algirdo Brazausko ir Kazio Bobelio apsilankymo Marijampolėje - man, nepaisant ligos, taip pat reikia tenai vykti ir, susitikus su žmonėmis, atsverti tą žałą, kurią galėjo padaryti netikėta "amerikono" pagalba mūsų konkurentui.

Vis dar smarkiai karščiauju, kosėjau, bet Vilniaus Antakalnio universitetinės ligoninės vyriausiasis gydytojas Adolfas Berūkštis ir jo kolegos tiesiog per porą dienų mane sugebėjo pastatyti ant kojų. Apsimuturiavęs šalikais, šilčiausiai prisirengęs, drauge su Vidmantu Staniuliu atvykstu į Marijampolę. Lyg tyčia smarkiai prisnigta, pašalę, gatvės, šaligatviai apledėję. Galvoju, kas tokiu oru ateis pasiklausyti manęs? Juolab kad diena anksčiau į susitikimą su Algirdu Brazausku jau buvo susirinkę apie tūkstantį žmonių.

Įeiname į rūmus, kuriuose turėjo vykti susitikimas su rinkėjais. Tai, ką išvydau, buvo geriausias vaistas nuo ligos: žmonių tiek, kad net netelpa salėje, didžiuliais būriais susitelkę prie durų koridoriuose. Organizatoriai, alkūnėmis skindamiesi kelia, mane šiaip taip įsivedė vidun. Tai buvo bene pati maloniausia mano gyvenime spūstis - jaučiuosi dėkingas šiems žmonėms už norą bendrauti, kalbėtis apie Lietuvos problemas.

Salė buvo nešildoma, bet dėl susirinkusiųjų gausos ir jų geranoriškumo net neįaučiau jokio šalčio, nors scenoje išstovėjau gera valandą.

(bus daugiau)

“Koalicijos pusėje yra tam tikro susimąstymo”, – sako Seimo Pirmininkas Vytautas Landsbergis

(atkelta iš 4 psl.)

pavadindamas ją “susimąstymu”. Spauda beveik atvirai rašo, kad G. Vagnorius gali būti nušalintas nuo partijos valdybos pirmininko pareigų? Kokia frakcijos ar partijos dalis galėtų atskirti nuo konservatorių ir pereiti į didesnę ar mažesnę opoziciją?

Nemanau, kad tai įvyks. Bet jeigu kokia nors grupė išeitų į opoziciją ar atsiskirtų, tokia atveju, žinoma, tektų kai ką ir perrinkti.

Šiandien nedaug kas ryžtasi neigti, kad šalies ekonominė situacija sudėtinga. Kai kas net pasako, kad naujoji Vyriausybė palikta vos ne ant ekonominės prarajos krašto. Iki šiol konservatorių lyderiai daug kalbėjo apie gerėjančius makroekonominius rodiklius.

Informacija, kuri buvo teikiama pačios Vyriausybės arba statistikos institucijų, galų gale išvados, kurias darė tarptautiniai stebėtojai, buvo pakankamai geros. Jos neliudijo apie koki nors smukimą, žlugimą ar katastrofos kraštą. Nors, be abejo, aplink mus siaučiančios socialinės ekonominės problemos liečia visus. Lietuva negali būti kokia nors stebuklų sala Vidurio ir Rytų Europos kontekste. Girdime ir tokių apibūdinimų, kuriuos Jūs paminėjote. Viena vertus, reiktų neatmesti minties, kad yra sunkumų, ir gali dar pasireikšti didesni sunkumai. Bet negaliu nematyti ir tam tikro politinio opozicijos intereso, kada kalbama apie nepaprastai blogą padėtį. Ir žmonėms įkalbinėjama, kad jie maždaug visi žūsta. Daug tokios propagandos.

O sunkumus daugelis žmonių, be abejo, jaučia. Ir darbo vietų sumažėjo. Ko gero, ypač daug sumažėjo vietų nelegaliame versle, kas anksčiau apskritai nebuvo juntama. Kada nelega-

laus verslo produkcija buvo siunčiama į Rytus, nebuvo jokio atskaitymo biudžetui ir “Sodrai”, tas nelegalus verslas, išvengiantis mokesčių, galėjo sėkmingai konkuruoti su legaliu verslu. Savo produkciją orientuodavo pirmiausia į vidaus rinką su suklastotom etiketėm, arba tiesiog į Rytų rinką. Rytų rinką užsidaro. Atsirado tų, kurie anksčiau lyg ir niekur nedirbo, bet ir nebuvo bedarbių sąrašuose. Kas nors, studijuojantis tuos duomenis, galėtų padaryti tam tikrą išvadą ir apie žalą aplinkai, visuomenei, kuri turi pasirūpinti neįgaliaisiais ir pensininkais. Juk dirbančių žmonių mokesčių mokėjimas turėtų būti suvokiamas kaip tam tikra socialinė pareiga vyresnei kartai. Kita vertus tai daliai dirbusių, o dabar netekusių darbo, jokio džiaugsmo nėra. Taip pat yra žmonių, kurios privertos sumažinti darbuotojų skaičių. Ir Seimas mažina, ieško, kaip sutaupyti. Kiek senų ministrų norėtų matyti naujoje Vyriausybėje?

Visiškai nenoriu kištis ne į savo reikalus.

Kas, Jūsų nuomone, turėtų prisiminti atsakomybę už naujosios Vyriausybės veiklą? Dabar net konservatoriams kyla abejonių, kieno bus ši Vyriausybė – Prezidento, valdančiosios koalicijos ar Rolando Pakso?

Rolandas Paksas neatsirado iš niekur. Jis atsirado iš Prezidento pasitikėjimo. Mes to ir norėjome, kad Prezidentas be siūlymų iš koalicijos pusės pats pasirinktų ir parodytų pasitikėjimą savo pasirinktam politikui. Dabar taip ir klostosi dalykai. Prasidėjo Prezidento pasitikėjimo Vyriausybės formavimas. Ateis laikas, kada Seimas tars žodį.

Konservatoriai buvo vadinami juokingais, kad nesiėmė atsakomybės už naujosios Vyriausybės

formavimą. Iš tikrųjų, ar ne per ilgai užtruko aiškinimasis, kas už ką atsako?

Manau, kad juokingi tie žmonės, kurie tikrai galando dantis. Jie irgi gali prisiminti dalį atsakomybės, kad ilgainiai užtruko visiškai aiškių, tyčia painiojamų dalykų aiškinimasis. Kad iš tiesų Prezidentas pasirenka Ministro Pirmininko kandidatūrą, taip kaip pasakyta Konstitucijoje ir su visa labai aiškiai nurodyta procedūra. Juokingi komentatoriai verčiau būtų pasiskaitę Konstituciją ir nekėlę sumaišties. Tačiau atėjo ir tas aiškumas, ir atitinkami sprendimai.

Prezidentui pasirinkus Rolandą Paką, kelis kartus buvote su juo susitikę. Po to pareiškėte, kad besąlygiškai jį remiate asmeniškai ir kaip Seimo Pirmininkas. Kokių turėjote abejonių dėl R. Pakso kandidatūros?

Vienu atžvilgiu man buvo visiškai nesunku. Aš jį vertinu kaip žmogų ir pasitikiu juo. O kitu atžvilgiu man buvo šiek tiek neramu: kaip jis pakels tą didelę taip staiga tekusią našta.

Ir kas padėjo apsispręsti?

Padėjo apsispręsti pats R. Paksas. Nors jis ne vieną kartą svyravo ir buvo linkęs atsakyti pasiūlymo, tačiau per tam tikrą, kad ir neilgą laiką, man atrodo, jis suvokė ir pajautė, kad jau yra moraliai ipareigotas. Paskutinę akimirą atsakyti būtų ne tik asmeninio silpnumo požymis, bet ir nurylimas daugelio žmonių, kurie laukė, kad jis pasakys: taip. Ir visiems palengvės, kad išeinam iš užburto rato, ir jam tai turi reikšmės. Nors neanalizuojau, ką žmogus jautė ir galvojo, bet pajutau ir savyje tam tikrą momentą, kai jau ir man būtų buvę labai gaila, jeigu jis būtų kategoriškai atsakęs.

Kalbėjosi
Rimantas Varnauskas

jeigu atvyksti sausumos transportu, t. y. automobiliu ar traukiniu – 0,5 litro stipraus gėrimo. Taip padaryta dėl masiško pigaus alkoholio vežimo iš Baltarusijos ir Kaliningrado srities. Išimčių atvykstantiems iš, tarkim, Vokietijos automobiliu nenumatyta. Už tai baudos sumažintos – nuo vieno iki trijų šimtų litų, prekybos konfiskuojant.

Taigi, net ir skrisdami į Lietuvą lėktuvu, nepamirškite, kad du buteliai virš 0,5 litro – jau kontrabanda. Dėl papildomų lauktuvių geriau nerizikuoti giedra atostogų nuotaika.

Žilvinas Beliauskas

Apie muitines

(atkelta iš 4 psl.)

10 pakelių cigarečių. O leidžiama tik viena, ir jis to nežinojo. Muitininkams nerūpėjo, kad jam tie rūkalai gyvybiškai reikalingi darbui – jie išrašė didžiulę baudą, konfiskavo cigaretes, ir dabar, kol nesusimokėjęs, jis negali nė nosies į Švediją įkišti. Maža to, jis net gavo pranešimą, kad jo bauda dėl delspinigių išaugo.

Paskambinau į Muitinės departamentą pasiteirauti, kas laukia mūsų anoniminio herojaus,

kai (jei) jis vėl važiuos į Lietuvą. Atsakymas buvo toks, kad turėtų būti prigriebtas, jei informacija būtų tvarkoma taip kaip Švedijoje. Bet, kadangi dar tokio lygio nepasiekta, gali likti ir nepastebėtas.

O padėtis dėl įvežimų ir baudių jau pasikeitusi. Vasario mėnesį priimti dar siauresni apribojimai – jei atvyksti per oro ar jūrų uostą, galima vežtis tą patį vieną litrą stipraus gėrimo, t. y. du pusbutelius po 0,5 litro arba vieną litrinį viskio butelį. Bet

Lietuvos-Baltarusijos pasienio punktas ties Medininkais

V. Kapočiaus nuotr.

Neseniai miręs spaustuvininkas Mykolas Morkūnas (dešinėje) nustato spaustuvės mašinas. Šalia jo – ilgametis talkininkas Clemente Dedela

Ed. Šulaičio nuotr.

Daina mus vienija

Mūsų tauta ir džiugi, ir sunkią valandą visuomet dainuodavo. Daina lydėjo žmogų darbe, tremtyje, karo lauke ir šventėje. Dainuojant giliausiai išreiškiamą tautos savastį, tai, kas mums tikrai prigimta, kas mus vienija, o ne skiria, kas iškelia, o ne minkina.

Daina padeda įtvirtinti tautos dvasingumo želmenis, atgaivinti bendravimo tradicijas, paremtas tautinės kultūros lobiais. Lietuvių išeivija, gyvenanti Amerikoje, neužmiršo savo tautos papročių, išlaikė daugumos lietuviškas tradicijas ir jas stengėsi perduoti savo vaikams. Liaudies dainos, tautinės giesmės buvo jų palydovės, kurios skambėjo šeimos šventėse ir renginiuose. Lietuvai atgavus nepriklausomybę, atsivėrė vartai į Vakarus, o mūsų išeivijai – į Lietuvą. Galim keliauti netrukdomi, domėtis jos buitimi ir kultūra, o taip pat kviečiam dainininkus, įžymius atlikėjus iš Lietuvos. Vyresnės kartos lietuviai, o taip pat mūsų jaunimas turi progą susipažinti su Lietuvos menininkais, atlikėjais ir patys įvertinti mūsų lietuviškos kultūros pasiekimus.

Atžymėti kovo 11-osios – Lietuvos nepriklausomybės šventės Lietuvos ambasados Washingtone kvietimu buvo atvykę estrados dainininkai: Janina Miščienė, Ona Valiukevičiūtė, Valdemaras Frankonis, Viktoras Malinauskas. Jie savo kvartetui davė pavadinimą “Žvaigždžių kvartetas” ir dalyvavo iškilminguose renginiuose: Washingtone, Baltimorėje, Philadelphijoje ir Chicagoje.

Bostoniečiai “Žvaigždžių kvarteto” neišgirdo, bet vienas dainininkė iš kvarteto – Ona Valiukevičiūtė – turėjome progą pasiklausti balandžio 18 d. Taip pat buvo pakviesta atvykti Aldona Stasiulevičiūtė, kuri šiuo metu su šeima gyvena New Yorke.

Ona Valiukevičiūtė – Lietuvos nusipelnusi artistė. Už nuopelnus Lietuvos kultūrai yra apdovanota Didžiojo Kunigaikščio Gedimino ordinu. Įvairių tarptautinių konkursų ir festivalių laureatė. Turi nepaprastai sodrų, melodingą balsą. Jos dainos atliekamos subtilia, išraiškinga maniera. Lietuvos scenoje dainuoja jau 30 metų.

Aldona Stasiulevičiūtė Lietuvos estradoje dainuoja jau 15 metų. Peterburge baigusi režisūrą ir vokalinių dainavimą. Estradinės dainos konkurso diplomantė Jaltaje, festivalio laureatė – Jūrmaloje. Scenoje jaučiasi laisvai, judesiai plastiški, grakštūs, malonus balso tembras. Paskutiniu metu Lietuvoje dainavo su Radijo ir televizijos orkestru, taip pat su “Trimito” orkestru.

Jų dainose yra apdainuota Tėvynė, jos gamtos grožis. Jausmingai apdainuojama meilės tema motinai, mylimajam ar mylimajai įvairių poetų žodžiais.

Koncerto metu nuskambėjusios dainos: “Tėviškės sodai” (muz. G. Balučio, žodž. B. Brazdžionio), “Tu numegz man, mama, kelią” (muz. M. Tamošiūno, žodž. M. Martinaičio), “Lietuvai” (muz. F. Blinstrupytės, žodž. V. Blinstrupo), “Skrido paukščiai” (muz. Raudonikio, žodž. P. Gaulės) ir daug kitų dainų. Kai kurios dainos, atliktos solisčių duetu, pvz., daina “Jūra” (muz. Raudonikio, žodž. S. Žilbino), “Ar ne tu?” (muz. B. Gorbulskio, žodž. V. Bložės), skamba lietuvių dainininkų repertuare jau 30 metų. Klausytojai nepagailėjo aplodismentų solistėms ir teko ne vieną dainą kartoti. Bostono apylinkių lietuviai turėjo progą susipažinti su profesionaliųjų kūrėjų lietuviškomis dainomis, kurios yra populiarios Lietuvoje, atliekamos per radiją, televiziją, koncertų salėse, pobūviuose.

Taigi linkime dainininkėms Liudo Giros žodžiais:

Tad skambėkite dainelės
Lai visi jas girdi
Ir lai žino, kad lietuviai
Turi dainių širdį...

Po koncerto klausytojai buvo vaišinami kavute ir saldumynais, o dalyviai turėjo progą pabendrauti, susipažinti su dainininkėmis. Onai Valiukevičiūtei ir Aldonai Stasiulevičiūtei, atvykusioms iš vakaro į Bostoną, pastogė buvo suteikta Birutės ir Broniaus Banaičių šeimoje.

Gabrielė Miksen

Bulgarijos parlamento lyderiai reiškia susirūpinimą dėl NATO prašymo suteikti leidimą nevaržomai naudotis Bulgarijos oro erdve smūgiams prieš Ju-goslaviją. Po susitikimo su premjeru Ivanu Kostovu Bulgarijos politinių grupių lyderiai parlamente nusprendė kreiptis išaiškinimo į šalies konstitucinę teisimą, nes kalbama ne apie oro koridoriaus suteikimą, o apie leidimą nevaržomai naudotis oro erdve. Balandžio 17 d. NATO oficialiai paprašė Bulgarijos leidimo naudotis jos oro erdve antskrydžiams prieš Jugoslaviją vykdyti. Tai yra skaudus klausimas stačiatikiškai Bulgarijai, kurios gyventojų dauguma pasisako prieš NATO antskrydžius. Bulgarijos prezidentas nutraukė vizitą į JAV, kur turėjo dalyvauti saugumo konferencijoje, o paskui NATO susitikime aljanso 50-mečio proga. Anot Demokratinių jėgų sąjungos, turinčios aiškią daugumą parlamente, leidimas NATO turėtų būti suteiktas. Bulgarija pasisako prieš tiesioginį ar netiesioginį Bulgarijos įtraukimą į karą, tačiau manoma, kad toks leidimas neturėtų reikšti įtraukimo.

IS LIETUVOS REKORDŲ KNYGOS

- **Ilgiausi ūsai** – 22 cm ilgio gelsvai rusvi – 1995 m. gruodį buvo vilniečio Stanislovo Olševskio. Jis Konkurso “Lietuvos ūsai – 95” nugalėtojas.

- **Daugiausia kasų** – 807 nuo 12 iki 34 cm ilgio – 1999 m. sausio 8 d. susipynė penkiolikmetė jurbarkietė Laura Kurtinaitytė.

- **Seniausia žmogaus kaukolė** – VIII-IV tūkstantmečio pr. m. e. (mezolito laikų) – vyro kaukolė, rasta 1930 m. archeologinių kasinėjimų metu prie Kirsnos upės Kamšų kaime (Marijampolės r.). Dabar šis mokslininkų rekonstruotas radinys, vadinamas Kirsnos žmogumi, saugomas Vilniaus universiteto Antropologijos katedroje.

- **Didžiausia žmogaus smegeninė** (kaukolė) – 3140 cm3 talpos, aptikta 1984 m. archeologinių kasinėjimų metu Alytaus senkapyje archeologo A. Sven-ticko. Visi smegeninės matmenys, ypač kaukolės aukštis (180 mm) yra labai dideli, jos siūlės daugybė įterptinių kaulų. Ši kaukolė priklausė 35 – 40 metų normalaus sudėjimo, kiek žemo ūgio vyrui, mirusiam XVII a. pabaigoje – XVIII a. pradžioje.

RYŠIAI

- **Mažiausias pašto ženklų blokas** – 5 x 7,2 cm formato – išleistas 100 000 egzempliorių tiražu 1996 m. lapkričio 16 d. Jame įrašyta pašto ženklas ir užrašas „Lietuvos krepšininkai – olimpinį žaidynių bronzos medalių laimėtojai. Atlanta '96“. Ši pašto ženklų bloka sukurė dailininkė Ieva Načiulytė.

- **Daugiausia telegramų tu pačių adresu** – 42 291 – per tris dienas (1990 m. balandžio 2 – 4 d.) pasiuntė Lietuvos gyventojai į Kremlį (Maskva, SSRS, dabar Rusija) ir šių telegramų 35 456 nuorašus į Lietuvos Respublikos Aukščiausiąją Tarybą. Iš viso pasiųstus 77 747 telegramus. Absoliuti dauguma siuntėjų pritarė Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos sprendimams ir taip išreiškė savo požiūrį į SSRS prezidento M. Gorbačiovo kreipimąsi, tiksliai perspėjimą Lietuvos Respublikos Aukščiausiąjai Tarybai ir lietuvių tautai dėl 1990 m. kovo 11 d. Lietuvos Respublikos Aukščiausiosios Tarybos nutarimų.

- **Ilgiausia tiesioginė televizijos laida** trukmė 18 val. 12 min. 1991 m. sausio 13 d. SSRS ginkluotosioms pajėgoms grubiąją nutraukus Lietuvos televizijos ir radijo darbą Vilniuje, tam, kad visuomenė būtų operatyviai informuojama apie kruvinuosius įvykius, tą pačią naktį 2 val. 47 min. televizijos Kauno redakcija pradėjo tiesioginę laidą “Sėkmadienio rytą”, kuri truko iki 21 val. Ši laida buvo retransliuojama Latvijoje ir Estijoje, o per palydovinę telesistēmą buvo matoma ir Vakarų Europoje.

- **Ilgiausia teletransliacija** trukmė 72 val. 8 min. SSRS ginkluotosioms pajėgoms 1991 m. sausio 13 d. užgrobus Lietuvos televizijos pastatą Vilniuje, tam, kad visuomenė būtų operatyviai informuojama apie kruvinuosius įvykius, tą pačią naktį nuo 2 val. 47 min. Nepriklausomos Lietuvos televizijos Kauno redakcija be pertraukos transliavo laidą iki sausio 16 d. 2 val. 55 min.

Aleksandras Vasiliauskas - Great Necko, NY, lietuvis, daug prisidedantis siunčiant knygas į Lietuvą. Nuotraukoje - jis ką tik priėmęs garbingą apdovanojimą.

Turiningas pavasaris Clevelande

Po trijų "Tigrų" pavykusio koncerto ir turiningo Vasario 16-osios minėjimo, Clevelando visuomenės dėmesį patraukė mūsų retas, bet labai reikšmingas renginys - lietuvių abiturientų balius, kurio tikslas buvo pagerbti jaunąją kartą, kas ilgų metų bėgyje nebuvo daroma. Lietuvių Namų didžiojoje salėje susirinko skaitlinga publika, susėdo apie gražiai padengtus stalus ar vaišinosi bare, kol pagaliau rengėjų vardu tarė žodį dr. Marius Laniauskas. Algis Rukšėnas ir Vilija Kli-

mienė supažindino susirinkusius su šešiolika esamų ar būsimų abiturientų, septyniais vaikais ir devyniomis merginomis. Paeiliui pakviesti į sceną, jie prabilo į susirinkusius, daugumą jų kalbėdami puikia lietuvių kalba. Teko patirti, kad jie visi yra aktyvūs lietuviškose jaunimo organizacijose ir taip pat lankė ar baigė lituanistinę mokyklą. Programoje buvo sudainuotos dvi dainos, vadovaujant muzikai Ritai Klionienei, o Rūta Švarcaitė juokino publiką savo sukurtais "pranašystėmis". Tai

buvo labai pakili ir reikšminga šventė, pagaliau ir mūsų jaunimą iškviečiant į sceną ir jį pagerbiant. Tai nepaprastai svarbu, nes jame glūdi užsienio lietuvių tautinio išsipareigojimo, tęstinumo ir išlikimo viltis.

Balandžio paskutinę savaitę Clevelande vyko bene pačios reikšmingiausios krepšinio rungtynės, į kurias suplaukė apie penkis šimtus jaunų lietuvių sportininkų iš visos Šiaurės Amerikos. Rungtynių patalpoje, jaunuolių globo ir nakvynėmis rūpinosi Clevelando "Žai-bo" klubas, o tame darbe daug nuveikė Tatarūnas. Buvo jaudinančiai gražu, kai į šeštadienio vakaro šventas mišias arti penkių šimtų jaunuolių susirinko pasimelsti Dievo Motinos parapijos šventovėje. Rungtynės vyko net septyniuose patalpose, tačiau neteko patirti rezultatų.

Dabar jau pradėta rūpintis labai iškiliumi jubiliejumi, kai rugsėjo 11 dieną bus minima lietuviškos "Tėvynės garsų" radijo valandėlės penkių dešimtmečių sukaktis. Valandėlę 1949 metų rudenį įsteigė Kęstutis Šukys ir a.a. Jaunutis P. Nasvytis, o jai iki pat mirties (1992 m.) vadovavo Juozas Stempužis. Jo darbą perėmė našlė Aldona Stempužienė, kuri mūsų visuomenei yra pažįstama kaip operos solistė. "Tėvynės garsus" girdime sekmadienio rytais. Šalia pranešimų, politinių naujienų, dainų ir muzikos, Ona Šilėnienė praveda lietuvių kalbos pamokas, o Dievo Motinos parapijos administratorė Nijolė Kersnauskaitė redaguoja "Gyvenimo varpą" religinę programą, kurią globoja parapijos klebonas kun. Gediminas Kijauskas. Norėdami tam iškiliam jubiliejui tinkamai pasiruošti, balandžio 28 dienos vakare į Dievo Motinos parapijos konferencijų kambarį Aldona Stempužienė sukvietė arti trijų dešimčių organizacijų ir spaudos atstovų, o kun. Gediminas Kijauskas, su dideliu entuziazmu remiantis tą iškilų šventę, skatino visus prie darbų prisidėti ir sveikinimus jam įteikti iki rugpjūčio 15 dienos. Po gyvų diskusijų buvo sudaryta jubiliejaus rengimo valdyba. Jos garbės pirmininku sutiko būti Kęstutis Šukys, pirmininko

Lietuva gerbia mokslininkus

(atkelta iš 2 psl.)

tiečius ir ekonominės minties raidą) sudaro per 300 spaudos lankų. Tiksliai atkūrus nepriklausomybę susidarė sąlygos išleisti rankraščiuose buvusią medžiagą. Taip jau turime monografijas "Kooperatinė ekonomika" (V., 1992), "Lietuvos žemės ūkio istorija" (V., 1998) ir "Lietuvos prekybos istorija" (V., 1998).

P. Šalčius šioje monografijoje pateikė ištisinę Lietuvos prekybos raidą nuo seniausių iki paskutiniųjų laikų. Monografijoje pateikiama prekybinių santykių įvairovė gentinėje ir feodalinėje santvarkose. Aprašomas baudžiavinis valstiečių eksploatavimas ir feodalių laikų prekybos plėtojimas. Gausu

pareigas eis prityręs visuomenininkas Jurgis Malskis, vicepirmininkas yra Zenonas Dučmanas, Algis Rukšėnas ir dr. Raimundas Šilkaitis, o Henrikas Piktura ir Jonas Citulis - valdybos nariai įvairiems reikalams. Danutė Dundurienė ir Albina Bakūnienė sutiko rūpintis bilietų platinimu, salės puošimu rūpinsis Rita Matienė, Aldona Zorskienė ir Salomėja Šukienė. Žodžiu, darbininkų nestinga, tad reikia tikėtis, kad rugsėjo 11 dienos vakare į Lietuvių Namus susirinks didžioji Clevelando visuomenės dalis pagerbti "Tėvynės garsų" ilgametę veiklą bei užtikrinti jos tolimesnį gyvavimą.

Šalia to, Clevelando LB Apylinkės valdyba rengė poezijos vakarą, kuris įvyko gegužės 23 dienos vakare Lietuvių Namų "Gintaro" svetainėje. Savo kūrybą skaitė Balys Auginas, Aurelija Balašaitienė ir Dalia Staniškienė. Rengėjai sulaukė didelio poezijos mylėtojų būrio.

Taigi Clevelando lietuviškoje visuomenėje šių metų pavasaris vyksta meno, sporto ir minėjimų ženkle. Rengėjams tenka linkėti ir tolimesnės sėkmės.

Aurelija M. Balašaitienė

Vilniaus senamiestyje

V. Kapočiaus nuotr.

SCHUYLER SAVINGS BANK

Mes siūlome:

*Taupymo sąskaitas *Taupymo sertifikatus
*IRA sąskaitas

*Asmeniškas ir komercines čekių sąskaitas
*Tiesioginį pinigų deponavimą

*Namų paskolas *Automobilių paskolas
* Namų remonto paskolas *Sąskaitų paskolas
*Namų (Home Equity) paskolas

Naujos, patogios darbo valandos ir draugiškas patarnavimas gerai tarnauja mūsų visuomenei...

Mūsų adresas:

24 Davis Avenue
Kearny, NJ 07032
(201) 991-0001

arba skambinkite nemokamai:
1-888-SCHUYLER
(1-888-724-8953)

Lietuvos prekybos organizavimo nutarimų, nurodomos "Svarbiausios Lietuvos prekybos istorijos datos". Pastarasis skyrius labai svarbus tolesniems Lietuvos prekybos istorijos klausimus tyrinėjantiems mokslininkams.

"Lietuvos prekybos istorijos" išleidimas yra įvairiapusiškai naudingas ir istorikams, ir prekybos organizatoriams, kartu pagerbtas akademiko Petro Šalčiaus atminimas.

Monografiją galima įsigyti knygyne "Akademine knyga" (Universiteto g. 4, Vilnius) ir Istorijos institute (Kražių skg. 2, Vilnius).

Prof. Mindaugas
Strukčinskas

VASAROS SKRYDŽIAI Į VILNIŲ

iš New Yorko (JFK) Finnair linija

Birželio 7 - Rugsėjo 15
tik pirmadieniais

\$580 plus mokesčiai

Vytis Travel

40-24 235 St.

Douglaston, NY 11363

Tel.: 718-423-6161

800-778-9847

Fax: 718-423-3979

e-MAIL: VYTTOURS@EARTHLINK.NET
web site: www.vytistours.com.

Atlantic Express corp.

800 - 775 - SEND ▼ 914 - 258 - 5133

Garantuotas, greitas ir saugus
siuntinių pristatymas

nuo DURŲ iki DURŲ

Siuntiniai pasieks gavėją per 6 savaites,
o oro paštu - per 14-a darbo dienų

į LIETUVĄ, LATVIJĄ, ESTIJĄ, BALTARUSIJĄ, RUSIJĄ

PICK-UP SCHEDULE FOR JUNE 1999

June 1	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
June 3	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
June 4	Philadelphia, PA	11-12 noon
June 5	Brooklyn, NY	12-1 pm
June 15	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm
June 17	Elizabeth, NJ	11-12 noon
	Kearny, NJ	1-2 pm
	Paterson, NJ	3-4 pm
June 18	Philadelphia, PA	11-12 noon
	Baltimore, MD	4-5 pm
June 21	Putnam, CT	1-2 pm
June 26	Brooklyn, NY	12-1 pm
June 29	New Britain, CT	11-12 noon
	New Haven, CT	2-3 pm
	Waterbury, CT	4-5 pm

For more information call 1 800 775-7363 or
1 914 258-5133

ECONOMY AIRFARES TO VILNIUS

New York-Vilnius-New York \$650 r.t.

One way to Vilnius \$ 410

FREGATA TRAVEL

250 West 57th Street, 1211

New York, NY 10107

Tel.: (212) 541-5707

VILTIS - Hope

LITHUANIAN RELIEF PARCEL, INC.

368 West Broadway, Boston, MA 02127
Tel. (617) 269-4455 Fax. (617) 269-4836

- SIUNTINIAI IŠ BOSTONO Į LIETUVĄ
- Pagalba Lietuvai - Gift of Hope
- SKAMBUČIAI Į LIETUVĄ - 46 C/MINUTE
- Pinigų pervedimas į Lietuvą

JUNE PICKUP SCHEDULE

Baltimore, MD	June 5-6	12-4 pm
Brocton, MA	June 10	3:30-5:30 pm
Lowell, MA	June 11	12-1 pm
Lawrence, MA	June 11	2-3 pm
Nashua, NH	June 11	4-5 pm
Worcester, MA	June 12	1:30-3:30 pm
Centerville, MA	June 15	3:30-5 pm
Albany, NY	June 17	7-8 pm
Binghamton, NY	June 18	9-10:30 am
Scranton, PA	June 18	12-2 pm
Frackville, PA	June 18	5-6 pm
Philadelphia, PA	June 19	9:30-11:30 am
Brooklyn, NY	June 19	2-5 pm
Bridgeport, CT	June 19	8-9 pm
Putnam, CT	June 22	1-2 pm
Providence, RI	June 22	4-5:30 pm
Norwood, MA	June 23	6-7 pm
Kennebunkport, ME	June 25	12-1 pm
Waterbury, CT	June 26	9:30-11:00 am
Hartford, CT	June 26	12-2 pm

Lietuviai esame visi -
Lietuvių Fonde ar esi?

14911 127th Street
Lemont, IL 60439
Tel.: (630) 257-1616
Fax.: (630) 257-1647

LIETUVIŲ FONDAS **LITHUANIAN FOUNDATION**

Santrumpos: atm.jn. = atminimo įnašas, pavardė po dvitaškio = aukotojas, jm. = įmokėjo, asm. = asmuo, suma po pavardės = įnašų iš viso.

Lietuvių Fondo narių suvažiavimo nutarimai

Lietuvių Fondo 36-asis metinis narių suvažiavimas 1999 m. balandžio 24 d. Pasaulio lietuvių centre Lemonte, Illinois valstijoje, išklauses Lietuvių Fondo tarybos, patikėtinių tarybos, valdybos, kontrolės komisijos ir kitų komisijų bei igaliotinių pranešimus ir suvažiavimo dalyvių pasisakymus, priėmė šiuos nutarimus:

1. Suvažiavimas dėkoja Lietuvių Fondo nariams už nuolatinės aukas, didinant pagrindinį kapitalą, testamentų sudarytojams už palikimus Lietuvių Fondui, spaudai, radijui ir televizijai už informaciją visuomenei. Visų dėka Lietuvių Fondo pagrindinis kapitalas artėja prie dešimties milijonų dolerių. Suvažiavimas džiaugiasi 1998 metais gautais įnašais ir dėkoja Lietuvių Fondo vadovybei, ypač tarybos ir valdybos pirmininkams Algirdui Osčiui ir Povilui Kiliui bei jų talikininkams už pastangas pasiekti ir perviršyti devynis milijonus.

2. Suvažiavimas pritaria, remia ir kviečia visus lietuvius padėti Lietuvių Fondo tarybai ir valdybai šiais metais pasiekti dešimties milijonų dolerių pagrindinį kapitalą, kad būtų galima dar daugiau remti lituanistinį švietimą, kultūrą, jaunimą, aukštąjį mokslą ir kitus svarbius išsivijojimo bei Lietuvos reikalus.

3. Suvažiavimas pasisako, kad šiais metais Lietuvių Fondo Pelnos skirstymo komisija ir toliau ypatingą dėmesį kreiptų į išsivijojimo lituanistinį švietimą, mokyklines priemones, knygas, mokytojų studijas ir pačių mokyklų paramą.

4. Suvažiavimas primena, kad Lietuvių Fondo vienas iš tikslų yra remti lietuvišką kultūrą, ir todėl prašo LF vadovybę, ir ypač LF Pelnos skirstymo komisiją, kreipti dėmesį bei dosniau remti lietuvių ansamblius, chorą, dainų vienetus, šokių grupes, muzikus ir kitus kultūrinės veiklos vienetus.

5. Suvažiavimas taip pat pasisako, kad ir šiais metais Lietuvių Fondo Pelnos skirstymo komisijos reikšminga pinigų dalis būtų paskirta lietuvių spaudai, radijui ir kitoms informacijos įstaigoms, nes jos buvo ir yra pagrindinis visos lietuviškos veiklos palaikytojas.

6. Suvažiavimas dar kartą prašo visus lietuvius sudaryti testamentus, atidaryti bankuose "trust" sąskaitas, ar kitokiais būdais dalį ar visą savo turtą palikti Lietuvių Fondui, kad jų įnašai bei palikimai ir toliau remtų išsivijojimo ir Lietuvos švietimą, kultūrą ir jaunimą.

7. Suvažiavimas pakartotinai prašo, kad visos lietuvių šeimos kviestų arba patys naujais Lietuvių Fondo nariais įrašytų savo vaikus, vaikaičius, giminaičius ir Lietuvių Fondo stipendijas gavusius studentus, nes tuo pratęsimė Lietuvių Fondo ir lietuvių išsivijojimo gyvastį.

8. Suvažiavimas kviečia visus lietuvius ir organizacijas Lietuvių Fondo nariais įrašyti Lietuvos partizanus, Sibiro tremtinius, buvusius politinius kalinius ir visus tuos, kurie už Lietuvą visokiais būdais dirbo, kovojo aukojosi. Tai būtų tam tikras jų įamžinimas ir jų pagerbimas. Jų vardu sudėtus mūsų pinigines aukas tarnaus ateities lietuvių kartoms. Šie 1999 metai yra Lietuvos laisvės kovų minėjimo metai. Šia proga prisiminkime ir įamžinkime Lietuvos Laisvės kovos sąjūdžio tarybos prezidiumo narius, kurie yra: Tarybos prezidiumo pirmininkas generolas Jonas Žemaitis-Vytautas, Tarybos prezidiumo sekretorius majoras Petras Bartkus-Žadgaila, Tauro apygardos vadas kapitonas Aleksandras Grybinas-Faustas, Vakarų Lietuvos srities štabo viršininkas kapitonas Vytautas Gužas-Kardas, Dainavos apygardos vadas pulkininkas Adolfas Ramanauskas-Vanagas, Prisikėlimo apygardos štabo viršininkas kapitonas Bronius Liesys-Naktis, Prisikėlimo apygardos vadas pulkininkas-leitenantas Leonardas Grigonis-Užpalis ir Didžiosios Kovos apygardos štabo viršininkas pulkininkas Juozas Šibaila-Merainis.

Nutarimų komisija: Stasys Baras, Vytautas Kamantas, Ferdinandas Kaunas, Daina Kojelytė, Jonas Valaitis

Tėvo Diena Father's Day

birželio 20 d.

Lietuvių Pranciškonų vienuolyno koplyčioje, 361 Highland Blvd., Brooklyn, NY, bus aukojamos šv. Mišios už visus gyvus ir mirusius tėvus.

Maloniai kviečiame prisiminti savo gyvus ir mirusius tėvus, įjungiant juos į šias bendras šv. Mišias.

Tėvo vardas

Gyvas Miręs

Aukojų \$

Vardas ir pavardė

Adresas

Gražinkite

**Franciscan Fathers, 361 Highland Blvd.,
Brooklyn, NY 11207**

Philadelphijoje atšvęstas parapijos jubiliejus

Šių metų balandžio 25 dieną šv. Andriejaus bažnyčioje buvo švenčiama džiugi padėkos šventė - padėka Dievui už 75 parapijos gyvavimo metus ir padėka Philadelphijos arkivyskupystei dėl parapijos išlaikymo, padėka Dievui už kun. Petro Burkauskio 20 kunigystės metų ir padėka kun. Burkauskui už sutikimą čia tarnauti, kai prireikė kunigo.

Iškilnės bažnyčioje prasidėjo 12:30 val. dienos pučiamųjų instrumentų koncertu. Žmonės pilnai pripildė bažnyčią. Atvažiavo autobusas su mokiniais iš šv. Kazimiero parapijos (kun. Burkauskas čia taip pat yra administratorius). Dalyvavo didelis būrys moterų ir mergaičių, pasipuošusių tautiniais rūbais, sudariusių garbės sargybą vyskupams ir kunigams įeinant į bažnyčią.

Pagrindinis šv. Mišių celebrantas buvo vysk. Robert P. Maginnis iš Philadelphijos arkivyskupijos, todėl šv. Mišios buvo aukojamos anglų kalba. Tačiau skaitymai ir pamokslai (buvo du pamokslininkai - vysk. Baltakis ir mons. Anderlonis) vyko ir anglų, ir lietuvių kalba. Per šv. Mišias lietuviškai giedojo parapijos choras ir ansamblis "Kanklės", o lotyniškai giedojo susidariusi grupė, kuri puikiai atliko retai dabar girdamas giesmes. Šv. Mišių pabaigoje kun. Burkauskas įteikė vysk. Maginnis Lietuvoje išauštą juostą, o Teresė Gečienė jį apjuosė. Vysk. Maginnis tarė keletą žodžių, pabrėždamas, kad nors ir neilgai čia darbuojasi kun. Burkauskas, "visi priartėję, kad jis jums yra geras ganytojas".

Po šv. Mišių, kol vyskupai sveikino žmones, išeinančius iš bažnyčios, kun. Burkauskas, palydimas tautiniais rūbais apsirėngusių moterų ir mergaičių, nuskubėjo į kleboniją, kur dar liko nešventintas vienas kambarys. Mons. Hilferty pašventino šį kambarį, pavadintą jo vardu. Būtent mons. Hilferty (iš Philadelphijos arkivyskupijos) patarė kardinolui neuždaryti šv. Andriejaus bažnyčios. Toliau vieni vaišinosi bažnyčios salėje, kiti važiavo į Lietuvių namus, kur vyko iškilmingas jubiliejinis banketas.

Banketas prasidėjo 5 val. p. p., o visą valandą prieš jį žmonės galėjo linksminis ir vaišintis užkandžiais bei gėrimais apatinėje salėje. Palmių šakelės, gėlių puokštės ir žvakidės puošė salę ir stalus. Šio jubiliejaus atšvęsti susirinko maždaug 240 žmonių. Prie garbės stalo sėdėjo jubilatas kun. Petras Burkauskas, vysk. Paulius A. Baltakis, OFM, mons. Thomas Hilferty, mons. Joseph Anderlonis, mons. Leon J. Peck, Lietuvos generalinis konsulas dr. Anusas ir ponis Anusienė, mons. Francis Statkus, kun. Joseph Rymdeika, kun. Daniel Staniškis, diakonas Vincent Thompson, Jubiliejinio komiteto pirmininkas Algimantas Gečys, Parapijos tarybos pirmininkas Jonas Puodžiūnas, vakaro programos vedėja Renata Kučienė.

Renata Kučienė pakvietė mons. Hilferty sukalbėti maldą ir jam irgi padovanojo Lietuvoje išauštą juostą, kuria jį apjuosė. Tada p. Kučienė pasveikino kun. Burkauską, jam palinkėjo ilgiausių metų, o visi salėje sugiedojo ir sušuko: valio, valio! Po vakariinės dr. Anusas ir visa eilė žmonių atstovaujančių įvairioms organi-

Kretingos pranciškonų labdaros valgykloje

V. Kapočiaus nuotr.

Dievas mums siuntė...

Lietuvai atgavus nepriklausomybę, Lietuvių Katalikų Religinė Šalpa (Brooklyn, NY) teikia pagalbą daugiavaikėms šeimoms, mokykloms, našlaitinams; siunčia knygas bei mokslinę literatūrą universitetų bibliotekoms, medicininę aparatūrą ir fizinės terapijos priemones ligoninėms. Vien per paskutinius ketverius metus buvo išsiųsta šešiolika talpintuvų.

Vilniaus krašto mokykloms, kurios prašė, buvo pasiųstos rašomosios mašinėlės. Pasiųsta 130 kompiuterių trisdešimt penkioms mokykloms, kurios įsteigė kompiuterių klases. Be to, Panevėžyje buvo suorganizuoti vienos savaitės kursai kompiuterių mokytojams. Darbų klasems parūpintos siuvimo mašinos ir iškarpos, bei siuvimo medžiagos: mezzimui ir audimui - siūlai ir virbalai. Keliolika kaimo mokyklų Vilniaus krašte buvo apdovanotos mokslo priemonėmis: gaubliais, rašymo priemonėmis, knygomis, rašikliais, spalvotais pieštukais, sąsiuviniais ir popieriumi. Keletas vidurinių mokyklų buvo aprūpintos mikroskopais ir chemijos laboratorijų įranga. Be to, rūbai, avalynė ir maistas sudaro didelę dalį mūsų siuntų.

Šiam Lietuvių Katalikų Religinės Šalpos milžiniškam darbui talkininkauja savanorių grupė iš New Jersey. Ji šiuo metu susibūrusi dr. Alice Navit patalpose, Kearny, NJ. Ši jauna ir energinga dantų gydytoja ne tik užleidžia didžiules patalpas, bet ir pati aktyviai įsijungė į siuntų organizavimą. Jos paskatinti pacientai savanoriškai pradėjo prisidėti prie šios labdaros.

Š. m. balandžio 10 d. talpintuvus su gėrybėmis (1200 dežių) išplaukė į Lietuvą, kur jos bus išdalintos 32 mokykloms, 8 aukštosioms mokykloms, skautų ir ateitininkų stovykloms, 3 parapijoms, 5 šeimos centrams, 2 vienuolynams, 2 ligoninėms, Kaimo Vaikų Fondui, Lietuvių Katalikų Moterų Sąjungai, Politinių Kalinių ir Tremtinių Ben-

zacijoms, pasveikino kun. Burkauską, kai kurie įteikė ir dovanėlių kun. Burkauskas visiems padėkojo už atsilankymą ir trumpai papasakojo, kaip pradėjo parapijos administratoriaus darbą. Atvykęs į šv. Andriejaus parapiją, jautėsi dar nepajėgus, tačiau su parapijiečių pagalba tai buvo įvykdyta. Tarė aciu visiems už pastangas, pasiaukojimą ir draugystę.

Vakarą užbaigė "Kanklių" ansamblis, gerai nuteikęs savo šypsena, margais tautiniais drabužiais ir ypatingai gražia kanklių dūdelių ir akordeono muzika. Pabaigoje mons. Leon J. Peck sukalbėjo maldą.

Jūratė Pauliukonytė

drijai, 3 našlaitinams ir daugiailui daugiavaikių šeimų.

Ši kartą Dievas mums atsiuntė dar vieną didelę pagalbą - poniją Mathildą Miliuskas, Lithuanian Citizens of Western Pennsylvania labdaros komiteto pirmininkę, kuri paskelbė vajų klubą ir taip mums užpildė vieną trečdali talpintuvo batais, rūbais, vaikams žaislais ir knygomis, siuvimo mašinomis, dviračiais, kompiuteriais ir įvairiais virtuvės reikmenimis. Prie visų šių gėrybių pirmininkė dar pridėjo \$500 auką talpintuvo paruošimo išlaidoms sumažinti. Ponia Miliuskas - tai tikra Dievo dovana! Mes nuoširdžiai dėkojame p. Miliuskas ir Lithuanian Citizens Society of Western Pennsylvania klubo nariams, jautriai atsiliepusiems į p. Mathildos prašymą.

Antrasis mums Dievo atsiųs-

tas angelas yra p. Madeline Petkus, socialinių reikalų vedėja South Jersey Lithuanian Club in Whiting, NJ. Šis klubas jau ne pirmą kartą mums atsiunčia po 100 paruoštų dežių talpintuvui į Lietuvą. Visada jie savo dovanas palydi tuo pačiu linkėjimu: "Tepasiekia tuos, kuriems ypač reikalinga pagalba". Mūsų geram angelui, p. Madeline Petkus ir South Jersey Lithuanian Club, Whiting, NJ, nuoširdžiai dėkojame.

Galbūt šių dviejų klubų nariai net nepagalvoja, kiek daug džiaugsmo jų dovanos suteikia vaikams ir jų tėvams. Pvz., keturių metų mergytė, gavusi batukus, pasidėjusi po pagalve, ant jų miegojo, kad niekas kitas iš jos tų batukų nebeatimtų. O gal ir suaugusieji, paskatinti Jūsų dosnumo, pradės tikėti Dievo ir žmonių gerumu.

Rožė Šomkaitė

Sėkmingas savaitgalis Chicagos "Lituanicos" futbolininkams

Nedažnai "Lituanicos" futbolininkams būna tokių sėkmingų savaitgalių, kaip kad buvo gegužės mėnesio pirmosios dienos: šeštadienį (gegužės 1) ir sekmadienį (gegužės 2) buvo iškovoti 9 taškai, kuriuos savo sąskaiton įsirašė visos trys klubo komandos. Šeštadienį aikštėlėje pasirodė "Lituanicos" veteranų vienuolikė, kuri pirmose šio sezono rungtynėse sausai (7:0) supliekė "Real F. C." ekipą. Mūsų šaukto vartus užtikrintai saugojo studijų laikais buvęs vienas iš geriausių Amerikos studentų vartininkų Jonas Putna. Geriausiauoju šauliu mūsų šaukto tarpe buvo Rolandas Urbonavičius, net tris kartus nuginklavęs varžovų vartininką. Po vieną įvartį pelnė Virgis Marčinskas, Tomas Žukauskas, Artūras Savukynas ir Erikas Jenigas.

Beje, reikia pažymėti, kad "Lituanicos" komandoje žaidė trys broliai Jenigai iš jų penketuko, kuris anksčiau atstovavo vyrų vienuolikei. Taip pat komandoje rungtyniavo ir trys Žukauskai. Atrodo, kad šios sudėties "Lituanicos" veteranai yra rimčiausias kandidatas į "Metropolitan" lygos čempionus.

Tačiau pagrindinės rungtynės vyko sekmadienį po pietų aikštėlėje prie Pasaulio Lietuvių Centro, Lemonte. Čia, šviečiant ir šildant gražiai pavasarinei saulei, mūsų vyrai nustebino apie šimtą sirgalių savo brandžiu žaidimu ir įveikė lenkų "Lightning" ekipą 5:2. Jau pirmame kėlinyje mūsų šaukto Rodriges Espinozas 30-tą min. ir Dano Smulkio 35-tą min. šūviais vedė 2:0.

Po pertraukos lenkai sugebė-

jo priartėti 1:2, kuomet "Lituanicos" vartininkai iš rankų išleido sugautą kamuolį. Bet tada savo tvirtą žodį tarė St. Xavier universiteto rinktinės buvęs žaidėjas Virgis Žurūmskas, kuris net tris kartus iš gražių prasiiveržimų buvo rezultatyvus. 5:1 rezultatu rungtynės būtų ir pasibaigusios, jeigu gana neapdairiai teisėjaves teisėjas būtų pasibaigusios, jeigu gana neapdairiai teisėjaves teisėjas būtų lenkams neužsikaitys gana juokingo - ranka imušto įvarčio. Kalbant apie teisėjo pademonstruotus nesusipratimus, reikia dar pridėti ir pačioje rungtynių pabaigoje lenkų naudai priskirtą baudinį, kuomet, "Lituanicos" vartininkui pagavus kamuolį, jų puolikas į šį atsimušė ir parvarto. Gerai, kad lenkas, kuris šovė 11 metrų baudinį, kamuolį pasiuntė, kaip sakoma, "Dievui į langus".

Taip pat taškus uždirbo ir "Lituanicos" jaunieji, kuriems jie atiteko be žaidimo. Italų "Maroons" komanda negalėjo pasirodyti aikštėje, nes jų buvo susirinkę mažiau negu septyni žaidėjai.

Gegužės 9 d., 3 val. po pietų "Lituanicos" vyrai dar kartą rungtyniavo savoje aikštėje Lemonte. Jų varžovu buvo Lombard vienuolikė. Lombard futbolininkai nėra iš gerųjų, tačiau ir prieš juos reikėjo kovoti, norint iškovoti pergalę.

E. Šulaitis

**Paremdami
lietuvišką
spaudą,
Jūs remiate lietuvių
Amerikoje**

DARBININKAS

341 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207

E-mail: jkeleras@aol.com

Redakcija (718) 827-1352
Redakc. FAX .. (718) 827-2964
Administr. (718) 827-1351

Spaustuvė (718) 827-1350
Vienuolynas ... (718) 235-5962
Vyskupas (718) 827-7932
Salė (kor.) (718) 827-9645
Salės adm. (718) 235-8386

Švč. Trejybės šventė sekmdienį, gegužės 30 d.

Vainikų Diena - Memorial Day šiemet švenčiama pirmadienį, gegužės 31 d. "Darbininko" įstaigos, o taip pat ir LK Religinės Šalpos ir Tautos Fondo įstaigos tą dieną bus uždarytos.

Lietuvių Rašytojų Draugijos valdyba praneša, kad sudaryta 1998 metais išleistų išeivijos rašytojų knygų vertinimo komisija, kuri išrinks laureatą Lietuvių Fondo skiriamai 2,000 dol. premijai. Komisiją sudaro rašytoja Nijolė Užubalienė, rašytoja Sonė Pipiraitė-Tomarienė ir literatūros kritikas Juozas Masilionis. Išeivijos rašytojai, kurių beletristikos arba poezijos knygos buvo išleistos bet kur pernai, prašomi iki 1999 m. rugpjūčio 1 d. vieną egzempliorių atsiųsti LRD pirmininkei Stasei Petersonienei, 2534 W. 40th St., Chicago, IL 60632.

Viešpaties Atsimainymo parapijos žinios

Gegužės 30 d. Lietuvos Vyčių 110 kuopos nariai dalyvaus **Memorial Day parade** Maspeth miestelyje. Visi kviečiami prisidėti ir dalyvauti 11:15 val. lietuviškose mišiose, parade ir vyčių susirinkime bei vaišėse.

Birželio 6 d., Kristaus Kūno ir Kraujo šventėje parapijiečiai kviečiami dalyvauti trijų kaimyninių parapijų **bendroje procesijoje**, kuri vyks šia tvarka: procesijos 10 val. ryto; pusryčiai 11 val. ryto (bilietus galima įsigyti bažnyčios prieangyje sekmdieniais tuojau po mišių); tuojau po pusryčių procesija per Maspeth miestelį. Pusryčius rengia Holy Name draugija.

Antanas Abromavičius, gyv. Yonkers, NY, sunkios ligos pakirstas mirė gegužės 13 d. Montefiore ligoninėje Bronx, NY. Buvo gimęs 1949 m. Kaune, į Ameriką atvyko prieš aštuonerius metus. Pašarvotas Shalins laidojimo koplyčioje. Atsisveikinimas buvo gegužės 15 d. Kun. St. Raila koplyčioje aukojami mišias; su velioniu atsisveikino Valda Mitkuvienė, jos dukterė Goda ir Rima Blauzdžiūnienė-Salė. Gegužės 16 d. kūnas lėktuvu išvežtas į Lietuvą pas motiną ir sūnų.

Lietuvių kalbos kursai užsieniečiams Lietuvoje
Vytauto Didžiojo universiteto Baltijos studijų programa vasarą organizuoja intensyvių lietuvių kalbos kursų (keturių ir dviejų savaitių) užsieniečiams, kurie vyks liepos 26 - rugpjūčio 22 dienomis (4 sav.); liepos 26 - rugpjūčio 8 d. (2 sav.). Bus ir plati kultūrinė programa. Daugiau informacijų internete arba rašyti: Baltic Studies, Vytautas Magnus University, Daukanto 28, LT 3000, Kaunas, Lithuania. Tel. (370 7) 207626.

Šv. Sostas,
įvertindamas Chicagoje gyvenančių visuomenininkų
Pilypo ir Elvyros Naručių
krikščioniško gyvenimo pavyzdį
bei nuopelnus Bažnyčiai ir lietuvių tautai,
P. Narutį pakėlė į Šv. Grigaliaus ordino riterius,
o E. Narutienei suteikė
Pro Ecclesia et Pontifice ordino kryžių.
Sveikiname!

Išeivijos sielovados ateitis

Paulius Antanas Baltakis

gimė Panevėžio apskrityje, ūkininkų šeimoje. Karo ir okupacijų dėka atsidūrė Suomijoje, Norvegijoje, Belgijoje ir galop Kanadoje, kur 16 metų darbavosi Prisiškelimo parapijoje Toronte. Tenai padėjo suorganizuoti vienuolyno ir salės patalpų statybą ir pranciškonų vedamą vasaros stovyklavietę. Labai mėgo jaunimą, todėl rengė stovyklas ir globojo sporto klubą. 1969 metais buvo perkeltas į New Yorko lietuvių apgyvendintą Brooklyną, kur suorganizavo naujų vienuolyno pastatų, spaustuvės, Kultūros Židinio ir Religinės Šalpos įkūrimą. New Yorko apylinkėje Tėvas Paulius taip pat daug dėmesio kreipė į lietuvišką jaunimą - buvo JAV skaučių Serijos, skautų Brolijos ir ateitininkų dvasios vadovu. Kurį laiką buvo pranciškonų Šv. Kazimiero provincijos patarėju, o vėliau vyriausiu provincijolu.

1984 metais Vatikanas Tėvą Paulių paskyrė tituliariniu Egaro vyskupu visai lietuviškai išeivijai. Vyskupo šventimai įvyko 1984 m. rugsėjo 15 d. Portlando katedroje, Maine valstijoje. 1985 m. vyskupas Paulius Baltakis, OFM, pradėjo leisti informacinį biuletinį "Vyskupo informacija", o 1988 m. įsteigė Išeivijos Lietuvių Sielovados Tarybą. 1990 m. buvo pakviestas į Amerikos vyskupų Konferencijos specialų komitetą, kuris rūpinasi Rytų ir Centrinės Europos atsikuriančių bažnyčių pagalba.

Šių metų gruodžio 31 dieną vyskupui Baltakiui sueina 75 metai. Pagal Bažnyčios teisės kanonus, vyskupas Šv. Tėvui Jonui Pauliui II-rajam pateikė oficialų atsisakymo raštą. Kartu vysk. Baltakis išreiškė prašymą, kad ir toliau būtų paskirtas užsieniuose gyvenančių lietuvių dvasinis gyventojas, ir atkreipė popiežiaus dėmesį, kad specia-

Paulius Antanas Baltakis, OFM, vyskupas lietuviams katalikams už Lietuvos ribų

laus rūpinimosi reikalingi dideli skaičiai naujų imigrantų, ateinančių iš pokomunistinės Lietuvos. Pagal neoficialius duomenis, vien Chicagoje naujai atvykusių yra apie 20,000 ir apie 4,000 New Yorke. Iš buvusių aštuonių vyskupų, aptarnaujančių įvairių kraštų išeiviją, likę tik du: vysk. P. Baltakis, OFM, ir vengrų vyskupas Atila, SJ. Kiti grįžo į savo kraštus arba, jiems mirus, nauji nebuvo paskirti.

Mūsų atveju yra kelios galimybės:

1. Šv. Tėvas paskirs naują vyskupą,
2. Paves vyskupui Baltakiui laikinai toliau eiti šias pareigas, arba
3. Išakys Lietuvos vyskupų Konferencijai betarpiškai rūpintis užsienyje gyvenančių lietuvių sielovada.

Vysk. Baltakis per pastaruosius 15 metų šalia didžiųjų lietuvių telkinių JAV ir Kanadoje,

aplankė lietuvių bendruomenes Anglijoje, Argentinoje, Australijoje, Baltgudijoje, Belgijoje, Brazilijoje, Estijoje, Italijoje, Havajuose, Karaliaučiaus krašte, Kolumbijoje, Latvijoje, Lenkijoje, Lietuvoje, Naujojoje Zelandijoje, Prancūzijoje, Šveicarijoje, Ukrainoje, Urugvajuje, Venecueloje, Vokietijoje, Vengrijoje, Rusijos miestuose - Sankt Peterburge, Maskvoje ir keletoje vietų Sibire. Daugumoje vietų lankėsi net po keletą kartų. Šiuo metu jau 10 su viršum Lietuvos kunigų dirba išeivijos sielovadoje, bet ypatingai greitos pagalbos iš Lietuvos vyskupų Konferencijos laukia Šv. Kazimiero parapija Londone, kur klebonas kun. Jonas Sakevičius, MIC, sulaukęs 92 metų amžiaus, š. m. birželio mėnesį išvyksta gyventi į Lietuvą. Be to, Sibiras, Maskva, Sankt Peterburgas ir Australija taip pat laukia lietuvių misijonierių.

Iš "Vyskupo Informacijos"

TAUTOS FONDO METINIO NARIŲ SUSIRINKIMO NUTARIMAI

Tautos Fondo nariai savo 25-ajame Tautos Fondo metiniame narių susirinkime Kultūros Židinyje, Brooklyn, NY, 1999 m. gegužės 8 dieną:

-- Priima dėsines, kad praėjo 50 metų nuo paskelbimo Lietuvos Laisvės Kovos Sąjūdžio deklaracijos, kurioje aiškiai ir tvirtai išsakta išlaisvintos, nepriklausomos ir demokratinės Lietuvos idėja.

-- Prisimena su giliausia pagarba už Lietuvos laisvę žuvusius kovotojus - partizanus.

-- Skiria šį metinį susirinkimą ir ateinančius Tautos Fondo veiklos metus visoms praeities kovoms už Lietuvos laisvę prisiminti.

-- Ryžtasi vykdyti uždavinius, kurių dėmesio centre būtų Lietuvos jaunimas, mokykla, Lietuvos istorijos pažinimas, lietuvių kalba, doras ir tėvynę mylintis žmogus.

-- Tikisi, kad šių uždavinių vykdymas pagreitins demokratijos įsitvirtinimą Lietuvoje.

Todėl susirinkimas, išklauses Tautos Fondo vadovybės pranešimus, susirinkimo dalyvių pasiūlymus ir simpoziumo dalyvių mintis, įpareigoja Tautos Fondo Tarybą:

1. Remti demokratizacijos, pilietiškumo ir tautinio ugdymo skatinimą per Lietuvos švietimo programas, kuriose pabrėžiama atsakomybė už savo tautos likimą.

2. Paremti genocido švietimo programos paruošimą ir jos vykdymą Lietuvos gimnazijose, bendradarbiaujant su Lietuvos Gyventojų Genocido ir Rezistencijos Tyrimo Centru ir Lietuvos

Respublikos Švietimo Ministerija.

3. Remti projektus, kurie informuoja ir kelia Lietuvos visuomenės sąmoningumą apie II Pasaulinio karo įvykius ir jų sudėtingumą, ryšinant Lietuvos pasipriešinimą sovietų bei vokiečių okupacijoms.

4. Remti Lietuvoje organizuojamą Kongresą komunizmo nusikaltimams iškelti.

5. Remti pastangas aprūpinti Lietuvos mokyklas tinkamais Lietuvos istorijos vadovėliais.

6. Remti žiniasklaidą, keliančią pilietiškumą ir patriotiškumą.

7. Didinti paramą Vilnijos ir Lietuvos užribių mokykloms ir mokytojams, ugdančiais lietuvių piliečius, bet taip pat ir mažinant lietuvių tautai žalą, padarytą per dešimtmečius bruktos nutautinimo politikos.

8. Testi paramą Amerikos lietuvių Tarybai.

9. Testi paramą A.P.P.L.E. kursų pravedimui Lietuvoje.

10. Skirti premijas:

a. Gimnazistams, kurie laimi studijų ir rašinių konkursus Lietuvos laisvės ir partizanų kovų temomis;

b. Geriausiai baigusiems gimnazijų ir vidurinių mokyklų abiturientams, siekiantiems aukštojo mokslo;

c. Ypatingai pasižymėjusiems aukštųjų mokyklų studentams. Stipendijas skirti kvalifikuotiems studentams, pirmenybę teikiant tremtinių šeimų vaikams.

d. Lietuvos dėsytotojams ir mokytojams už darbą Lietuvos istorijos srityje.

Toliau susirinkimas:

11. Dėkoja visiems, parėmu-

siems lietuviškos mokyklos statymą Lavoriškėse, už jų dosnumą ir reikalo svarbos supratimą.

12. Dėkoja visiems Tautos Fondo rėmėjams, vienaip ar kitaip prisidėjusiems prie Tautos Fondo veiklos.

13. Dėkoja Tautos Fondo atstovybei Lietuvoje už nuoseklų darbą ir patarimus. Sveikina Atstovybės pirmininką dr. Napoleoną Kitkauską ryšium su DLK Gedimino ordino apovanojimu.

14. Dėkoja Tautos Fondo tarybai ir valdybai bei abiejų pirmininkams, Revizijos komisijai, tarybos komisijai nariams bei Tautos Fondo teisei patarėjai dr. Marijai Šveikauskienei už darbą ir pasiaukojimą.

Gloria O'Brien, Westwood, NJ, šiemet ir vėl, kaip kasmet, apmokėjo prenumeratą su 130 dol. čekiu. Nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę dosnią paramą.

Jane Valys jau anksčiau apmokėjo prenumeratą, o dabar pakartotinai atsiuntė 50 dol. čekį "Darbininko" paramai. Nuoširdžiai dėkojame už nenuilstamą pagalbą.

Saulius Remėza, New Rochelle, NY, apmokėjo prenumeratą su 130 dol. čekiu. Jis taip daro kasmet. Nuoširdžiai dėkojame už nuolatinę paramą ir dosnumą.

SKELBIMAI

Tik 46 centai už minutę skambinant į Lietuvą; 9,9 cento - JAV; negi atsispirsite tokiam RSL/CYBERLINK pasiūlymui? Lietuvius aptarnauja nuo 1986 m. Nemokėsite nei mėnesinių, nei registracijos mokesčių. Jokio papildomo kodo. Teiraukitės lietuviškai nuo 5 iki 9 val. vak. tel. 708-386-0556. (sk.)

Moterims siūlomi darbai amerikiečių šeimose. Turi susikalbėti angliškai, mėgti vaikus, žinoti namų ruošos darbus. Patikima agentūra. Tel. (516) 377-1401. (sk.)

Lietuviai, lauko priežiūros darbu (landscaping/maintenance) bendrovės savininkas, Washington, DC, ieško dviejų darbininkų, kurie galėtų atlikti lauko priežiūros darbus. Pradinis mokestis \$6.00 į val. ir viršvalandžiai. Reikalingas darbo leidimas. Suteikiamas pigus butas - 130 dol. mėnesiui. Tel. (202) 244-2373. (sk.)

"Neringos" stovykla Marlboro, Vermont, ieško patyrusių šeiminių dirbti stovykloje liepos ir rugpjūčio mėnesiais. Šeiminių kas/e turi turėti patirties ruošti didelius maisto kiekius (100 - 180 žmonių) ir turi turėti darbo leidimą Amerikoje. Prašoma skambinti Dana Grauskaitei 617-923-4583. (sk.)

"LIETUVOS AIDAS" - Vilniuje leidžiamas patriotinės minties ir plačios informacijos dienraštis, siuntinėjamas oro paštu kas savaitę po 5 numerius voke, skaitytą pasiekia per 3 dienas. Lietuvos paštu nuo 1998.06.01 jo siuntimo kainą pakėlus 43%, arba 40 dol. per metus, dabar "Lietuvos aidas" prenumerata JAV kainuoja: metams - 170 dol.; pusei metų - 90 dol.; ketvirčiui metų - 46 dol. Čekiai rašomi "Lietuvos aidas" vardu ir su adresu siunčiami "Lietuvos aidas" igaliotiniui JAV Broniui Juodeliui - 239 Brookside Lane, Willowbrook, IL 60514-2914, USA. Tel. 630 986-1613.

Kretingos pranciškonų labdaros valgyklai, kuri buvo aprašyta DARBININKO Nr. 29, aukojos:

Kun. Jonas Pakalniškis, Little Neck, NY - 50 dol.

Norintieji prisidėti prie šios valgyklos išlaikymo, prašomi aukas siųsti:

Franciscan Fathers
361 Highland Blvd.
Brooklyn, NY 11207.

Pažymėkite, kad tai jūsų auka Kretingos vienuolyno labdaros valgyklai.

VILTIES siuntinių agentūra praneša, kad į Brooklyną Vilties atstovai atvyks š. m. birželio 19 d., šeštadienį, ir nuo 2 val. iki 5 val. popiet priims siuntinius Kultūros Židinio kieme, buv. spaustuvės patalpose. Brooklynė mūsų atstovas yra **Algis Jankauskas**, tel. (718) 849-2260. Susitarus paims siuntinius iš namų.

Atlantic Express corp., siuntinių į Lietuvą persiuntimo bendrovė, siuntinius vėl priims birželio 5 d., šeštadienį, nuo 12 val. iki 1 val. popiet Kultūros Židinio kieme. Dėl informacijų - tel. (914) 258-5133.

Siuntiniai į Lietuvą laivu arba oru. Pinigai pervedami doleriais per 2 - 5 dienas.

TRANSPAK,
4545 W. 63rd St.
Chicago, IL 60629
tel. (773) 838-1050.